

Міністерство освіти і науки України
Національний університет "Острозька академія"
Навчально-науковий інститут лінгвістики
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему:

«Лінгвостилістичний аналіз політичного дискурсу»

Виконав: студент(ка) II курсу, групи МА-2
спеціальності: 035 Філологія
спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Дзюбук Дарина Володимирівна
прізвище, ім'я, по батькові автора

Керівник КОВАЛЬЧУК І. В.

науковий ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові

Рецензент _____

науковий ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові

Роботу розглянуто і допущено до захисту
на засіданні кафедри англійської філології
протокол № ___ від “___” _____ 2024 р.
Зав.кафедри _____ Анатолій ХУДОЛІЙ

Острог – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	8
1.1. Тракткування дискурсу у вітчизняній та зарубіжній науці.....	8
1.2. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження.....	15
1.3. Жанрова специфіка та стилістичні характеристики політичного дискурсу.....	21
Висновки	до розділу
1.....	31
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА США (ДЖ. БАЙДЕНА, Д. ТРАМПА ТА К. ГАРРІС).....	33
2.1. Лексико-семантичні та стилістичні прийоми у промовах політиків.....	33
2.1.1. Використання гіперболи як засобу посилення емоційного впливу.....	33
2.1.2. Фразеологізми як засіб вираження ідеологічних позицій.....	38
2.1.3. Метафори та евфемізми в політичних промовах	45
2.1.4. Роль епітетів у промовах політичних лідерів.....	54
2.2. Синтактико-стилістичні засоби в промовах світових лідерів.....	62
2.2.1. Анафоричні та епіфоричні повтори як риторичні засоби впливу.....	62
2.2.2. Використання риторичних запитань для підвищення переконливості промови.....	66
2.3. Термінологічна насиченість у політичних промовах.....	68
2.3.1. Військова термінологія у контексті політичного дискурсу.....	68
2.3.2. Політичні терміни в політичних промовах.....	70
2.3.3. Економічна термінологія у текстах політичних промов.....	76
Висновки	до розділу
2.....	78

ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

ВСТУП

Актуальність теми. Зростаюча важливість когнітивної лінгвістики та дискурсознавства в сучасних наукових дослідженнях сприяє детальному висвітленню різних аспектів усної та письмової комунікації. Особливої уваги заслуговує політичний дискурс, актуальність якого обумовлена зростанням політизації суспільства. Підвищений інтерес та активна участь громадян у політичному житті, а також широкі можливості доступу до інформації, роблять політичну комунікацію надзвичайно важливою.

В останні десятиліття ХХ століття ми стали свідками появи різних політичних технологій, таких як чорний піар, лобіювання та інші, які спрямовані на досягнення політичних цілей шляхом впливу на громадську думку. Це підтверджує, що політична комунікація є багаторівневим процесом взаємодії між владою та населенням, що набуває все більшого значення в сучасному суспільстві.

Серед різних жанрів політичного дискурсу, політична промова є одним із найважливіших і швидко розвиваються. Це пояснюється тим, що сучасне суспільство проявляє значний інтерес до міжнародних подій та процесів. Політичні промови відіграють ключову роль у прийнятті важливих державних рішень та впливають на розвиток окремих країн. Тому вивчення політичних промов залишається актуальним і цінним для багатьох дослідників.

Актуальність обраної теми полягає у поширенні політичних промов на міжнародній арені та підвищеному інтересі до їх відтворення різними мовами у комунікативних середовищах. Доцільність дослідження полягає в тому, що лексичні, стилістичні, граматичні й структурні ознаки відіграють важливу роль у політичних виступах. Ретельний аналіз цих аспектів дозволяє зрозуміти справжні послання до публіки та визначити засоби впливу на аудиторію, що є критично важливим у політичному дискурсі.

Історія дослідження теми. Слід зазначити, що переважка кількість досліджень стосується загальних аспектів політичного дискурсу. Наприклад, І. Бик аналізує основні концепції політичного дискурсу, а Т. Ващук доповнює цей аналіз, зосереджуючись на методології вивчення політичного дискурсу. Г. Хачатурян досліджує ознаки та функції політичного дискурсу. Н. Шевчук акцентує увагу на змістових, функціональних і жанрових аспектах політичного дискурсу.

Деякі дослідження присвячені жанровим особливостям та лінгвістичним засобам політичного дискурсу. О. Євланова проводить жанровий аналіз президентських промов, розкриваючи особливості їхньої структури та змісту. А. Сумкіна аналізує лінгвальні характеристики промов видатних політичних фігур, таких як Діана Спенсер та Кейт Міддлтон, підкреслюючи унікальні риси їхнього мовлення. А. Худолій досліджує специфіку лінгвістичного аналізу політичного дискурсу.

Також виділяється група досліджень присвячених стилістичним прийомам в політичних промовах. І. Борбенчук та А. Данилюк досліджують стилістичні прийоми в промовах Бориса Джонсона, звертаючи увагу на специфічні риси його мовлення та способи їхнього відтворення українською мовою. К. Бубен аналізує лексико-граматичні засоби політично коректного мовлення, особливо у вираженні незгоди. С. Садохіна-Жук та В. Ревенко розглядають лексико-стилістичні особливості англійських політичних промов, виділяючи ключові стилістичні прийоми, які використовуються для впливу на аудиторію.

Звернемо увагу і на порівняльні дослідження. О. Набока порівнює стилістичні особливості промов Джо Байдена та Бориса Джонсона, вивчаючи, як різні політичні лідери використовують мовні засоби для досягнення своїх цілей. І. Навроцька аналізує риторичні стратегії Дональда Трампа та Хілларі Клінтон, підкреслюючи їхні відмінності та спільні риси у формуванні політичних аргументів. Н. Шкворченко проводить когнітивно-

дискурсивний аналіз токсичного політичного дискурсу в США та Україні, виявляючи ключові контрасти між цими двома країнами.

Мета роботи – провести лінгвостилістичний аналіз політичних промов, виявивши основні засоби мовного впливу.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- охарактеризувати політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження;
- визначити жанрову специфіку та стилістичні характеристики політичного дискурсу;
- проаналізувати лінгвістичні особливості політичного дискурсу;
- здійснити лінгво-стилістичний аналіз політичних промов кандидатів на пост президента США (Дж. Байдена, Д. Трампа та К. Гарріс).

Об'єктом дослідження є політичний дискурс як форма мовленнєвої діяльності.

Предмет дослідження – лінгвостилістичні засоби та прийоми, що використовуються в політичних промовах для досягнення риторичних і маніпулятивних цілей, включаючи лексико-семантичні, синтактико-стилістичні та термінологічні особливості.

Матеріалом дослідження є

Для реалізації мети дослідження та поставлених завдань використовувались такі **методи дослідження**:

- Аналіз літератури для ознайомлення з існуючими дослідженнями та теоретичними підходами до політичного дискурсу, а також для визначення основних напрямків і підходів до вивчення даної теми.
- Описовий метод для систематичного представлення та характеристики різних аспектів політичного дискурсу, його стилістичних і жанрових особливостей.
- Метод суцільної вибірки для забезпечення повноти дослідження, включення всіх релевантних прикладів політичних промов.

- Метод індукції для формулювання загальних висновків на основі аналізу конкретних прикладів і даних.
- Дескриптивний метод для детального опису мовних засобів і стилістичних прийомів, використовуваних у політичних промовах.
- Метод кількісного аналізу для отримання об'єктивних даних про частоту використання певних лексичних, граматичних і стилістичних елементів у політичному дискурсі.
- Лінгвістичний аналіз для вивчення мовних особливостей політичного дискурсу на різних рівнях (лексичному, синтаксичному, семантичному).

Наукова новизна даного дослідження полягає в проведенні ґрунтовного та всебічного аналізу лінгвістичних аспектів політичного дискурсу, що включає детальне вивчення лексичних, граматичних та стилістичних засобів, які використовуються у політичних промовах для впливу на аудиторію. Це дослідження об'єднує два важливих напрями – лінгвістику та політологію, що дозволяє глибше зрозуміти процеси політичної комунікації та механізми впливу політичного дискурсу на громадську думку. Одержані результати будуть корисними для дослідників, які працюють у цих галузях, оскільки вони розширюють теоретичну базу знань про політичний дискурс і його роль у сучасному суспільстві.

Практичне значення цього дослідження полягає в можливості застосування отриманих результатів у навчальному процесі та в освітній діяльності. Зокрема, результати можуть бути використані в курсах із загального мовознавства та лінгвостилістики, допомагаючи студентам зрозуміти специфіку політичного дискурсу та розвинути навички аналізу мовних текстів. Матеріали дослідження можуть служити основою для підготовки навчально-методичних посібників, що допоможе викладачам у створенні ефективних освітніх програм. Крім того, отримані результати можуть бути корисними при написанні бакалаврських і магістерських робіт, оскільки вони надають новий інструментарій для аналізу політичних текстів

Структура дипломної роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та літератури. Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок, з них 83 сторінки обсяг основного тексту. Список джерел та літератури загалом становить 115 позиції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Тракткування дискурсу у вітчизняній та зарубіжній науці

У сучасному науковому середовищі термін «дискурс» охоплює широкий спектр визначень, які залежать від різних наукових галузей та сфер суспільного життя. Це пов'язано з тим, що, з одного боку, дискурс розглядається як мовне явище, а з іншого - як важливий комунікативний процес, що виявляє нові функції та можливості. Наприклад, С. Серажим звертає увагу на три основні аспекти дискурсу: методологічний, прагматико-семантичний та жанрово-мовний. Однак, перш ніж заглиблюватися в деталі, важливо окреслити загальне визначення цього поняття [74, с. 39].

Термін «дискурс» має багатозначність. Він походить від латинського слова *discursus*, що означає «бігти в різні напрямки». З часом цей термін набув численних значень. У англійській мові «дискурс» перекладається як «мова, роздуми, бесіда», у французькій - як «діалогічна мова, публічний виступ», а в середньовічній латині цей термін означав «пояснення, аргумент у суперечці, логічне мислення. Одночасно прикметник «дискурсивний» набуває значення «розумовий, логічний, опосередкований», що протиставляється чуттєвому та безпосередньому сприйняттю [19, с. 68]. Це частково пояснюється тим, що не існує універсального і загальновизнаного визначення поняття «дискурс», яке б охоплювало всі його аспекти та використання.

Як підкреслює А. Баранов, «семантична багатозначність цього терміну простежується з моменту його застосування в лінгвістичному аналізі» [2, с. 69]. Формування когнітивно-дискурсивної парадигми в сучасній науці призвело до того, що дискурс став об'єктом дослідження не лише лінгвістів, а й філософів, психологів, літературознавців, етнографів та фахівців зі

штучного інтелекту. Нині термін «дискурс» є одним із найбільш уживаних, однак навіть серед лінгвістів немає єдиного підходу до його розуміння, оскільки науковці часто підходять до цього питання з різних точок зору.

Згідно з трактуванням у словнику когнітивно-дискурсивної лінгвістики, дискурс розуміється як «цілісний текст, який враховує екстралінгвістичні чинники, такі як прагматичні, соціокультурні, психологічні та інші аспекти; текст, розглянутий у контексті певних подій; мова, що виступає як цілеспрямований соціальний процес, включений у взаємодію людей та їхні когнітивні механізми» [50, с. 39].

Відомий науковець В. Янкович у своїх дослідженнях виділив три ключові характеристики дискурсу:

- з точки зору форми, дискурс є мовною одиницею, що перевищує рівень одного речення;
- за змістом дискурс пов'язаний з використанням мови у соціальному контексті;
- з організаційної точки зору, дискурс є інтерактивним, тобто діалогічним [91, с. 124].

Н. Шерстюк виділяє три підходи до розуміння поняття «дискурс», які мають певну схожість. Перший підхід, що базується на формальній або структурній точці зору лінгвістики, визначає дискурс як зв'язок між двома або більше реченнями за змістом. Другий підхід пропонує функціональне визначення дискурсу, яке розглядає його як «будь-яке використання мови». Цей підхід акцентує увагу на вивченні функцій мови в ширшому соціокультурному контексті для розуміння дискурсу. Третій підхід розглядає дискурс як поєднання форми і функції, акцентуючи увагу на контекстуально організованих мовних одиницях, які складають єдину функціональну структуру, а не просто сукупність елементів, «більших за речення» [85].

А. Белова також підкреслює важливість формальної, функціональної та ситуативної інтерпретацій для вирішення питання визначення терміна

«дискурс» [5, с.12] Цей підхід співзвучний з поглядами М. Стаббса та Д. Шифріна.

В. Дейк та А. Теун визначають 8 різних значень терміна «дискурс», серед яких:

- «еквівалент поняття мовлення»;
- «одиниця мови, яка за своїми розмірами перевищує фразу»;
- «вплив висловлювання на адресата з урахуванням ситуації, в якій воно було створене»;
- «бесіда як основний тип висловлювання»;
- «мовлення з точки зору мовця, на відміну від оповідання, яке не враховує позицію мовця»;
- «використання мовних одиниць та їх актуалізація в мовленні»;
- «тип висловлювань, обмежений соціальними або ідеологічними факторами (наприклад, політичний дискурс)»;
- «теоретична конструкція, що служить для аналізу умов створення тексту» [95, с. 97].

Слід виділити два основних підходи до вивчення дискурсу: когнітивно-дискурсивний і комунікативно-дискурсивний. Ці підходи відрізняються між собою за акцентом на семантику і прагматику знака. У цьому контексті семантика дискурсу розуміється як «сукупність намірів і пропозицій, що виникають у процесі спілкування», тоді як прагматика стосується «способів вираження цих намірів і установок» [6, с. 122].

Особливу увагу варто приділити відмінностям між поняттями «дискурс», «текст» і «мовлення», які часто обговорюються в лінгвістичних дослідженнях. Хоча дискурс і текст мають спільні риси, їх не можна повністю ототожнювати.

Деякі сучасні дослідники, такі як Дж. Келлі, М. Йоргенсен, Л. Дж. Філіпс пропонують розглядати текст і дискурс через аналогію з реченням і висловлюванням. Вони трактують речення як структурний елемент, тоді як висловлювання включає в себе речення разом із соціальним контекстом його

використання [96; 97]. На більш високому рівні ці відносини відображаються у взаємозв'язку тексту і дискурсу. С. Денисова зазначає, що визначення висловлювання як речення в соціальному контексті стирає межі між поняттями «висловлювання» і «дискурс», надмірно розширюючи їх значення [22, с. 202]

Для вітчизняних науковців характерний підхід, при якому дискурс вивчається в порівнянні з текстом. Хоча текст може розглядатися як основна одиниця дискурсу, ці поняття не є тотожними. У зв'язку з цим виникає питання про те, що є первинним – текст чи дискурс. К. Серажим підкреслює, що дискурс, на відміну від тексту, має властивість розвитку ідей. Текст виступає носієм інформації, тоді як дискурс відображає чинники, що призвели до виникнення цієї інформації і можуть породжувати нову в майбутньому [75, с. 62]. Крім того, дискурс супроводжується невербальними елементами, такими як жести і міміка, що є ще однією його відмінністю від тексту і підтверджує первинність тексту.

Український науковець В. Лук'янець аналізує дискурс як лінгвістичний феномен, враховуючи його соціокультурний аспект, оскільки в дискурсі взаємодіють суб'єкти. Він підкреслює, що дискурс не лише впливає на соціокультурне середовище, але й зазнає зворотного впливу, що може мати як позитивні, так і негативні наслідки [47, с. 113]. Зарубіжні науковці з різних країн також зробили вагомий внесок у розвиток цього напрямку науки, пропонуючи свої трактування дискурсу та його характеристик. Підходи зарубіжних дослідників часто відрізняються від вітчизняних, що пояснюється впливом різних культурних і соціальних контекстів. Наприклад, на відміну від українських дослідників, деякі західні науковці, такі як І. Скубіс, схильні ототожнювати поняття тексту і дискурсу, розглядаючи їх як взаємодоповнювані на соціолінгвістичному рівні [98, с.161]

Нідерландський дослідник Т. Ван Дейк розглядає дискурс як складне комунікативне явище, що є важливою частиною соціокультурної взаємодії, яке відображає інтереси, цілі та стилі [94, с. 368]. Дискурс можна описати як

міжособистісне спілкування, що включає як сприйняття, так і відтворення тексту, який містить соціально значущу інформацію. Це визначення є одним із найбільш поширених серед сучасних мовознавців. В. Ригус у своїх роботах підкреслює, що основною одиницею дискурсу є текст, а сам дискурс виходить за межі лінгвістики, будучи екстралінгвістичним явищем [72, с. 217]. Важливо відзначити, що мовний контекст автора та ситуація відіграють важливу роль у формуванні тексту, що підкреслює відмінності між текстом і дискурсом.

Г. Хачатурян розглядає текст як одиницю комунікації або складний феномен на соціомовленнєвому рівні [78]. Дослідник прирівнює текст до дискурсу, обґрунтовуючи це тим, що мовні елементи використовуються для досягнення конкретних комунікативних цілей. Однак, на нашу думку, це визначення є надто спрощеним. Дискурс також можна трактувати як текст, «який виступає особливою соціальною реальністю» і «формується в результаті мовленнєвої діяльності представників певної лінгвокультурної спільноти, розглядаючись у контексті його мовних характеристик та соціокультурного середовища» [78, с. 383]. Поєднання соціальних і внутрішніх факторів призводить до виникнення в знаків вторинного значення з експресивно-образним складовим елементом.

Український дослідник І. Коваль розглядає дискурс як текст, вписаний у контекст реального життя, з урахуванням соціально-психологічних характеристик мовців і подієвого контексту. Його концепція дискурсу підкреслює процесуальний характер мовленнєвої дії, тоді як текст є лише результатом і частиною цього процесу [34, с. 160]

Сучасні лінгвістичні дослідження часто вказують на динамічність дискурсу у порівнянні зі статичністю тексту [77, с. 84]. Ще один підхід до розмежування цих понять полягає в тому, що текст розглядається як абстрактна теоретична конструкція, яка знаходить своє вираження в дискурсі. Також варто зазначити, що поняття дискурсу, яке означає

«мовлення, занурене в життя», зазвичай не застосовується до старовинних текстів, оскільки їхній зв'язок із життям не можна встановити безпосередньо.

Щодо трактування дискурсу як мовлення, І. Бик бачить мовлення як мовленнєву діяльність, а дискурс – як мовлення, інтегроване в соціальний та психологічний контекст. Вони визначають дискурс як комплексне явище, що включає мислено-комунікативну діяльність у широкому соціокультурному контексті, представляючи собою процес і результат, які є безперервними та діалогічними [6, с. 123]

Ф. Бацевич підкреслює, що дискурс є різновидом комунікативної діяльності, інтерактивним явищем, мовленнєвим потоком, який може мати різні форми вираження (усне, письмове, паралінгвальне). Він відбувається в межах певного комунікативного каналу та регулюється стратегіями і тактиками учасників. Дискурс – це синтез когнітивних, лінгвістичних та екстралінгвістичних (соціальних, психологічних тощо) чинників, які формуються в межах певних «форм життя» і в залежності від тематики спілкування призводять до виникнення різних мовленнєвих жанрів [4, с. 163]

К. Серажим розглядає дискурс як «складний соціолінгвістичний феномен сучасного комунікативного середовища» [75, с. 62]. За його словами, дискурс, по-перше, формується під впливом соціокультурних, політичних, прагматичних, психологічних та інших чинників, які можуть бути як прямими, так і опосередкованими. По-друге, дискурс має дві складові: «видиму», тобто лінгвістичну (зв'язний текст або його семантично значущий і синтаксично завершений фрагмент), і «невидиму», тобто екстралінгвістичну (уявлення про світ, думки, цілі адресата, необхідні для розуміння тексту). По-третє, дискурс характеризується відтворенням світу, яке здійснює автор у процесі його розвитку, та інтерпретацією цього світу одержувачем (слухачем, читачем тощо).

О. Антонюк та Г. Вусик впевнені, що дискурс можна описати як своєрідне «життя тексту в нашій свідомості», де інформація, яку ми отримуємо з тексту, взаємодіє з нашим знанням, сприйняттям обставин і

мотивами його створення, утворюючи інформаційно-психологічне поле нашої особистості [1, с. 215].

С. Галаур вважає, що статус дискурсу можуть мати лише національні дискурси, такі як англійський, український тощо. Ця різноманітність класифікацій є позитивним фактором, оскільки відмінності між класифікаціями здебільшого не виключають, а доповнюють одна одну завдяки принципу невизначеності. Дослідник обирає типологію дискурсу відповідно до потреб конкретного аналізу, адже в реальному спілкуванні типи та підтипи дискурсу часто переплітаються.

У науковій літературі, особливо в лінгвістичних дослідженнях, термін «дискурс» часто використовується як синонім слова «текст». Крім того, текст можна трактувати не лише як результат мовленнєвої діяльності, а й як будь-яке явище реальності, що має символічний характер і певну структуру, наприклад, фільми, вистави, мітинги, дебати тощо [17, с. 43].

Щодо відмінностей між текстом і дискурсом, Г. В. Кузнецова зазначає, що текст є результатом, який досліджується як завершена форма, тоді як дискурс вивчається у процесі його створення [41, с. 72]. Це і є основною відмінністю між текстом і дискурсом.

Вчена В. Павлуцька трактує дискурс як «будь-яке висловлювання, яке передбачає участь комунікантів: адресата та адресанта, а також прагнення адресанта вплинути на свого співрозмовника» [64, с. 219].

У сучасній лінгвістиці поняття дискурсу має багато різних інтерпретацій. Щоб окреслити наше розуміння дискурсу, можна узагальнити існуючі підходи таким чином:

1. «Дискурс визначається через текст, або ж текст визначається через дискурс» [91, с. 124].

2. «Дискурс розглядається як когнітивний процес, пов'язаний із формуванням мовленнєвої поведінки» [85].

3. «Дискурс розуміється як послідовність взаємозв'язаних висловлювань, об'єднаних спільною метою» [95, с. 95].

4. «Дискурс трактується як засіб комунікації та мислення, який, подібно до жанрів, може набувати ритуалізованих форм» [4, с. 25].

5. «Дискурс сприймається як мовленнєва одиниця, що перевищує за рівнем речення» [50, с. 82].

6. «Дискурс розглядається як форма мовленнєвого спілкування, яка передбачає взаємодію між мовцем і слухачем, тобто як міжособистісну діяльність» [22, с.112].

7. «Дискурс трактується як складна комунікативна подія» [7, с. 109].

8. «Дискурс розуміється як соціолінгвістична структура, яка створюється адресантом у конкретних комунікативних, соціальних та прагматичних умовах» [74].

Таким чином, узагальнюючи, можна сказати, що трактування дискурсу у вітчизняній та зарубіжній науці відображає різні підходи до аналізу мовленнєвих явищ. Вітчизняні дослідники часто акцентують увагу на соціокультурному та психологічному контексті дискурсу, тоді як зарубіжні науковці схильні до більш широкого трактування, включаючи дискурс у межі тексту або розглядаючи його як інтерактивний процес. Ці відмінності підкреслюють важливість міждисциплінарного підходу до вивчення дискурсу, що дозволяє більш глибоко зрозуміти його роль у сучасному комунікативному середовищі.

1.2. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження

Відповідно до специфіки кожної галузі, дискурси пов'язані з певною сферою або видом діяльності. І політика, і політологія можуть претендувати на власні дискурси. У вузькому сенсі, політичний дискурс стосується мовлення професійних політиків, тоді як політологічний дискурс охоплює діяльність науковців-політологів [16, с. 215]. Оскільки основний об'єкт нашого дослідження – це професійна діяльність політиків, ми зосередимо увагу саме на понятті «політичний дискурс».

Розповсюджені визначення політичного дискурсу ґрунтуються на теоретичних аспектах поняття «дискурс», серед яких:

- Політичний дискурс охоплює сукупність мовленнєвих структур, що функціонують у певному лінгвістичному контексті, пов'язаному з політичною діяльністю, політичними поглядами та переконаннями, а також їх негативними проявами, такими як уникання політичної діяльності або відсутність політичних переконань [2, с. 69].

- Політичний дискурс включає будь-які мовленнєві утворення, де суб'єкт, адресат або зміст пов'язані з політичною сферою [11, с. 234].

- Політичний дискурс також складається з дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичної комунікації або визначають конкретну тематику цієї комунікації [84, с. 265].

Дискурсивні практики, з лінгвістичної точки зору, слід розуміти, як зазначають Н. Шкворченко, як явища, що характеризуються стійкими наборами мовних засобів, притаманних певному політичному суб'єкту або характерних для конкретної теми політичної комунікації. У такому контексті до дискурсивних практик можна віднести висловлювання політичного лідера (наприклад, «дискурс Рейгана», «дискурс Горбачова»), тематичні блоки («дискурс безпеки», «дискурс свободи і справедливості»), а також політичну мову, характерну для суспільства з певним політичним устроєм [86, с. 129].

- Політичний дискурс можна визначити як сукупність мовленнєвих актів, що відбуваються в політичних дискусіях, а також як правила публічної політики, сформовані на основі традицій і перевірені на практиці [67, с. 52]

Четверта детермінація поняття, яку визнають багато дослідників дискурсознавства, вважається найбільш змістовною та всеосяжною. Ми підтримуємо визначення, запропоноване науковцями львівської лінгвістичної школи. Вони трактують політичний дискурс як зв'язний текст (усний або письмовий), що виражається за допомогою як вербальних, так і невербальних засобів, і формується під впливом ситуації політичного спілкування,

враховуючи прагматичні, соціокультурні, психологічні та інші чинники [71, с. 220].

У своїй статті Т. Ващук проводить всебічний аналіз поняття «політичний дискурс» як об'єкта лінгвокультурологічного дослідження. Він визначає функції та характеристики політичного дискурсу, розкриває основні концепти, досліджує принципи побудови семіотичного простору політичного дискурсу, створює типологію його знаків, а також аналізує жанрові та інтенціональні аспекти [12, с. 182]. Авторка узагальнює існуючі лінгвістичні підходи до вивчення політичного дискурсу, виділяючи три основні типи:

- дескриптивний (риторичний аналіз мовленнєвої поведінки політиків),
- критичний (виявлення соціальної нерівності, вираженої в дискурсі),
- когнітивний [12, с. 183].

Політичний дискурс розглядається як інституційне спілкування, яке, на відміну від особистісно-орієнтованого спілкування, використовує спеціалізовані професійні знаки, що формують власну мову (включаючи лексику, фразеологію та пареміологію).

Політична мова не обмежується лише чиновниками або професійними політиками; вона є доступною для будь-якого члена мовної спільноти і використовується як інструмент контролю та переконання, або, іншими словами, для маніпуляції. До політичної мови також належать проблеми, пов'язані з боротьбою за чистоту мови та дотриманням політичної коректності [73].

Політичний дискурс являє собою спосіб інтерпретації суспільної реальності через основні політичні поняття, зокрема владу. Це специфічна форма мовленнєвої діяльності, яка структурована відповідними текстами (концептами, поняттями) і спрямована на підтримку політичних процесів. Політичному дискурсу властиві:

- особливий лексичний запас, що включає слова і вирази, пов'язані з політичною сферою;

- смислові зв'язки між різними політичними концептами, основними абстракціями і метафорами;

- характерні контексти використання слів;

- побудова типових суджень [13, с. 199].

У політичному дискурсі значну роль відіграє особистість політика та певні аспекти його поведінки. Політичний дискурс відображає цілий комплекс взаємин між індивідом і суспільством, впливаючи на формування у глядачів і слухачів певного світогляду. Політичний текст включає як екстралінгвістичну інформацію (сприйняття світу), так і знакову інформацію (відображення світу через номінації) [81, с. 274].

Політичний дискурс охоплює весь світ політики. Він складається з ораторських виступів на політичні теми, офіційних документів, таких як постанови, закони, укази, а також наукових статей з політології, газетних і публіцистичних матеріалів. Кожен з цих типів політичного дискурсу має свої конкретні цілі. Дослідники розрізняють інституційний політичний дискурс, до якого належать тексти, створені самими політиками (наприклад, парламентські стенограми, політичні документи, публічні виступи, інтерв'ю політичних лідерів), та медійний політичний дискурс, де тексти здебільшого створюються журналістами і поширюються через пресу, телебачення, радіо та інтернет [56, с. 130].

Соціальна функція політичного дискурсу полягає у впливі на громадян, навіюючи їм необхідність «правильних» політичних оцінок або дій. Основна мета політичного дискурсу полягає не стільки в описі, скільки в переконанні та мотивації до конкретних дій і реакцій [80].

У лінгвістичній літературі політичний дискурс трактується як у широкому, так і у вузькому значенні. До широкого розуміння належать такі визначення:

- дискурс, що охоплює політичну сферу [19, с. 68];
- «будь-які мовні утворення, де суб'єкт, адресат або зміст належать до політики» [69, с. 55];

- «сукупність мовленнєвих творів у контексті політичної діяльності, політичних поглядів та переконань, включаючи їх негативні прояви, такі як відсутність політичних принципів або уникнення політичної діяльності»;
- «сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичного дискурсу або формують конкретну тематику політичної комунікації» [83, с. 155].

Як мовний матеріал для дослідження можуть бути використані виступи політиків, коментарі політичних експертів, відеозаписи промов, публікації в медіа, а також матеріали спеціалізованих видань, що висвітлюють різні аспекти політики. Такий підхід до вивчення політичного дискурсу передбачає аналіз усіх семіотичних систем мистецтва.

В. Ригус, разом з іншими дослідниками, виокремлює «інтегративний підхід», в межах якого поняття «дискурс» охоплює широкий спектр соціальних явищ, включаючи політичний аспект. Виділення політичного дискурсу в цьому підході підкреслює формування, прояв і відтворення владних відносин у суспільстві, базуючись на розумінні політики як окремої сфери соціального життя, тісно пов'язаної з феноменом влади, який пронизує всі рівні та сфери соціальної взаємодії [72, с. 216].

Дослідження політичного дискурсу показує, що це явище стає дедалі ширшим і різноманітнішим. До традиційних жанрів політичної комунікації, таких як дебати, офіційні документи, агітаційні матеріали та публічні виступи, додаються мемуари політиків, інтерв'ю та художні твори з політичною тематикою. Деякі дослідники, такі як А. Баранов [2], А. Сумкіна [76] і О. Шпак [87], вважають, що будь-який «публічний дискурс», навіть якщо він не безпосередньо пов'язаний з політикою, належить до політичної сфери, оскільки будь-яке використання мови для масового впливу передбачає формування певного ставлення аудиторії до представленої ситуації.

Основна функція політичного дискурсу полягає в тому, щоб впливати на громадян, нав'язуючи їм «політично правильні» оцінки і дії. Іншими

словами, мета політичного дискурсу полягає не стільки в описі (не референції), скільки в переконанні адресатів, спонукаючи їх до дій [38, с. 20]. Відповідно, ефективність політичного дискурсу можна оцінювати за тим, наскільки він досягає цієї мети.

З узагальнення деяких найбільш цікавих характеристик політичного дискурсу можна виділити наступне:

- дискурс як елемент специфічної знакової системи, де відбувається зміна семантики та стандартних мовних дій;

- як особливе використання мови для актуалізації певної ментальності або реалізації ідеологічних особливостей, що включає роботу граматики, лексики, правил використання слів і синтаксису, а також специфічну прагматику;

- як форма соціальної дії, що підпадає під вплив владних структур та історичних процесів;

- як модулюючий фактор суспільних інтересів.

Таким чином, політичний дискурс ми розглядаємо як мовленнєві форми (усні або письмові), що належать до політичної сфери, виражені як вербальними, так і невербальними засобами, та актуалізовані в конкретному ситуативному контексті з метою реалізації певної прагматичної семантики.

Вивчення політичного дискурсу було зумовлене принаймні трьома факторами. Перш за все, внутрішніми потребами лінгвістичної науки, яка на різних етапах свого розвитку зверталася до аналізу реальних сфер використання мови. По-друге, політологічними завданнями, що включають дослідження політичного мислення, його зв'язку з політичною поведінкою, а також необхідність створення прогностичних моделей у політології та розробку методів аналізу політичних і медійних текстів. Нарешті, важливим чинником є соціальний запит з боку певних суспільних груп, які прагнуть краще зрозуміти природу політичної комунікації [7, с. 109].

Однією з ключових характеристик сучасного політичного дискурсу є його значна інтеграція в засоби масової інформації. Деякі мовознавці,

зокрема Н. Кондратенко, стверджують, що саме мас-медіа стали стимулом для зростання інтересу до політичної комунікації, який, завдяки соціальним наукам, переріс у загальну зацікавленість мовними питаннями і став відомим як «політична культура» [37, с. 62-63].

Таким чином, політичний дискурс є важливим об'єктом лінгвістичних досліджень, оскільки він відображає складні взаємозв'язки між мовою, владою та суспільством. Лінгвісти визначають політичний дискурс як мовленнєві утворення, що належать до політичної сфери і реалізуються як вербальними, так і невербальними засобами. Особливість політичного дискурсу полягає в його здатності впливати на громадську свідомість та формувати певні політичні установки у суспільстві. Політична мова, на відміну від буденної, має свої специфічні особливості. Вона не обмежується формальними засобами, а відзначається своєрідним співвідношенням між словом і його значенням. Це означає, що політичний текст може мати прихований зміст, який не завжди збігається з його буквальним значенням.

1.3. Жанрова специфіка та стилістичні характеристики політичного дискурсу

Політичний дискурс є складним і багат шаровим лінгвістичним явищем, яке раніше було тісно пов'язане з поняттям зв'язного тексту, а в кінці ХХ століття набуло своїх характерних рис і властивостей. Як комунікативне явище, дискурс досліджується не лише в лінгвістиці та філології, але й у багатьох інших дисциплінах, оскільки він знаходиться на перетині лінгвістичних, риторичних, психологічних, соціальних та культурних аспектів. Політичний дискурс, як один з видів жанрового дискурсу, є динамічним і актуальним поняттям, яке протягом останніх двох десятиліть активно вивчається науковцями з різних галузей. Політичний дискурс має чітку соціальну і прагматичну спрямованість, значною мірою залежить від

індивідуальних особливостей мовця та відображає політичне, соціальне й культурне життя нації.

Зважаючи на те, що словниковий склад політичного дискурсу постійно змінюється відповідно до змін у суспільстві та історичному контексті, сучасна лінгвістика розглядає політичний дискурс як важливе джерело неологізмів. Значний вплив на формування дискурсу також має індивідуальний стиль політиків, що спонукає до вивчення особливостей мовного оформлення виборчих кампаній, технік ведення переговорів і моделей розв'язання конфліктів. А. Янков підкреслює, що зростаючий інтерес до дослідження лінгвістичних та риторичних особливостей сучасного політичного дискурсу пояснюється кількома факторами, зокрема поєднанням вербальних і невербальних компонентів у комунікації та різноманітністю політичного дискурсу, що зумовлене розвитком інформаційних технологій. [90, с. 9].

Політичний дискурс, як комунікативне явище, має кілька важливих характеристик. Він поєднує в собі риси різних стилів мовлення, таких як офіційно-діловий (з використанням кліше та формальностей у політичних документах), суспільно-політичний (з акцентом на певних лексичних одиницях), науковий (із значним термінологічним фондом, характерним для мови політології), а також художній стиль (із відкритістю, емоційністю та синкретизмом політичної лексики) [87, с. 125]. Основна мета політичного дискурсу – переконання аудиторії – передбачає постійне орієнтування на людей. Це вимагає врахування когнітивних, психологічних і соціальних особливостей аудиторії, таких як рівень освіти, професійна та регіональна належність, вік і стать. На мовному рівні це відображається у виборі лексики, зокрема спеціалізованих термінів, жаргону, звернень і привітань, що відповідають характеристикам аудиторії [89, с. 81].

Ще однією важливою особливістю політичного дискурсу є його двозначність або багатозначність. Хоча тексти політичних виступів можуть здаватися відкритими, прямими та інформативними, вони часто включають

пропуски певних фактів або свідоме спотворення істини, щоб досягти бажаного впливу на аудиторію та отримати потрібний результат. Як зазначає Р. Поворознюк, пропагандистсько-політичні тексти мають специфічне комунікативне завдання – викликати інтерес, ентузіазм або заспокоїти реципієнта, створивши позитивний образ лідера [70, с. 6]. У своїй роботі він виділив чотири типи двозначності в політичному дискурсі, а саме:

- евфемізми;
- жаргон;
- бюрократична мова;
- так званий «красномовний стиль».

Таким чином, політичний дискурс поєднує мовні та комунікативні риси, і в суспільстві проявляється як мова, яка належить конкретному політичному діячеві з його унікальними мовними особливостями. Цей дискурс відображає мовні, соціальні та культурні особливості людей, серед яких він функціонує, і спрямований на конкретну аудиторію з її психологічними та етнічними особливостями.

Політики у своїх виступах зазвичай використовують знайомі символи, а успіх промови залежить від того, наскільки ці символи відповідають очікуванням і свідомості виборців. Кожен політик прагне вплинути на думку своєї аудиторії, тому його мова повинна відповідати думкам і оцінкам виборців, які є «споживачами» політичного дискурсу. Однак цей підхід не завжди виправданий, оскільки виборці не завжди реагують на логічні аргументи; часто достатньо просто показати, що підтримка певної політики відповідає їхнім інтересам [43, с. 8].

При аналізі дискурсу важливо зосередитися на його мовленнєвих та комунікативних аспектах, а також на самій дискурсивності. Почнемо з мовленнєвого аспекту, який визначається синтаксичними правилами, узгодженням часів, функціональною перспективою та пресупозиціями. Хоча ці правила допускають певну варіативність, вони все ж жорстко залежать від граматичної структури конкретної мови, характеру дискурсивної взаємодії

між елементами та вимог до побудови певних типів текстів. Комунікативний аспект дискурсу визначає взаємозв'язок думок і роздумів учасників спілкування [40, с. 42].

Ще однією важливою характеристикою дискурсу є його послідовність, тобто подання думок у логічному порядку. Дискурсивність означає, що викладення думок має бути обґрунтованим. Автор повинен плавно переходити від однієї ідеї до іншої, причому кожна наступна думка має логічно випливати з попередньої [66, с. 67]. З огляду на цю особливість, можна зробити висновок, що дискурс підпорядковується певним правилам і не є хаотичним. Безумовно, політичний дискурс також має ці характеристики.

Питання про функціональну специфіку різних типів інституціонального дискурсу можна розглядати у двох аспектах:

- а) яку мовну функцію виконує дискурс;
- б) як його системоутворююча інтенція відрізняється від інших видів дискурсу.

Подібно до цього, Р. Якобсон виділяє шість мовних функцій, залежно від того, на який компонент комунікації вони орієнтовані: адресанта, адресата, референта, повідомлення, контакт або код [57, с. 112]. Комунікативна (референтна, денотативна) функція фокусується на референті, емотивна або експресивна функція пов'язана з автором повідомлення, фактична функція спрямована на встановлення контакту, метамовна функція зосереджується на поясненні та розкритті властивостей коду, а поетична функція акцентує увагу на самому повідомленні.

Функцію, яка орієнтована на адресата, Л. Нагорна називає конативною або апелятивною. В літературі також використовуються терміни «волюнтативна» або «вокативна», які відображають ідею впливу відправника на адресата та реалізацію його волі. Найбільш вдалим терміном для позначення цієї функції, на нашу думку, є «регулятивна функція», оскільки він акцентує увагу на ролі мови в регулюванні поведінки адресата. Авторка,

уточнюючи поняття регуляції людської діяльності через мову, виділяє такі види регуляції, як активна (спонукання до дії), інтердикція (заборона) та дестабілізація (порушення діяльності) [57, с. 181].

Перелічені вище функції є конститутивними, тобто такими, що визначають сутність мови в цілому. Вони притаманні мові у всіх її застосуваннях, але специфіка конкретного дискурсу залежить від того, на яку з цих функцій він орієнтований найбільше. Наприклад, у юридичному і науковому дискурсах домінує референтна функція, причому науковий дискурс також включає метамовну функцію. У дискурсі мас-медіа рівною мірою важливі референтна та регулятивна функції. Художній дискурс акцентує увагу на поетичній і експресивній функціях, тоді як у побутовому спілкуванні переважає фактична функція. Політичний дискурс, разом із релігійним та рекламним, належить до групи дискурсів, де провідною є регулятивна функція [57, с. 184].

Різні частини мови, що використовуються в конкретних ситуаціях мовлення, виконують різні функції. Кожен вид дискурсу має свою специфічну мету. Наприклад, метою педагогічного дискурсу є соціалізація молодого покоління, передача знань, соціальних принципів і норм поведінки. У свою чергу, військовий дискурс спрямований на управління та організацію дій для вирішення бойових, навчально-бойових і службових завдань [35, с. 51].

Б. Боргстром звертає увагу на суперечливість функцій, притаманних політичній комунікації: «Політична комунікація виступає посередником, який часто замінює фізичне насильство і дозволяє суспільству рухатися в напрямку впорядкування, сприяючи розвитку промисловості та перетворюючи факти та аргументи на загальне надбання. Водночас вона є інструментом, що розділяє суспільство на друзів і ворогів, може посилити конфлікти до незворотного рівня або, навпаки, пом'якшити їх. Її здатність покращувати суспільство вселяє оптимізм, але часті зловживання політичною комунікацією викликають розчарування. Таким чином,

політична риторика багатогранна: вона може інформувати, надихати, заспокоювати, розділяти і провокувати ворожнечу» [93, с. 320].

В. Долгіх у своїй роботі також виділяє такі функції політичної комунікації: формулювання плану, проектування минулого та майбутнього, поширення різної інформації. Оскільки більшість людей не є експертами в політиці, виникає потреба в поширенні політичної інформації в різних формах, таких як неформальні розмови, послання до конгресу, інтерв'ю політиків тощо [24, с. 122].

Використовуючи концепцію первинних і вторинних мовних жанрів, запропоновану О. Падалка зазначила, що первинні жанри політичного дискурсу формують стиль інституційної комунікації, яка лежить в основі політичної діяльності. До таких жанрів належать заяви, виступи, дебати, укази, переговори, партійні або конституційні програми, гасла та інші форми. У порівнянні з ними, побутове спілкування має другорядний характер [66, с. 67]. Вторинні жанри політичного дискурсу можна охарактеризувати як «щоденне обговорення політики», до якого належать коментування, тлумачення, обговорення, тобто реакція на політичні дії.

Л. Нагорна пропонує класифікацію політичного дискурсу за кількома категоріями:

1. Мас-медійні тексти : сюди входять матеріали, поширювані через засоби масової інформації, такі як телебачення, радіо та інші медіа.
2. Інституційні тексти : це документи, створені політиками або для політиків, що обслуговують їхню професійну діяльність.
3. Офіційно-ділові тексти : призначені для працівників державних органів і включають адміністративні та управлінські документи.
4. Тексти пересічних громадян : це звернення, листи або інші повідомлення, надіслані державним установам чи політикам з боку громадян.
5. Літературні тексти з політичною тематикою : включають «політичну поезію», політичні детективи та мемуари, що відображають політичні події чи особисті переживання політичних діячів.

6. Наукові тексти : це матеріали, що належать до сфери наукової комунікації і присвячені аналізу політичних процесів або явищ [57, с. 153].

Ця класифікація охоплює різноманітні форми політичного дискурсу, від офіційних документів до літературних і наукових творів, відображаючи різні аспекти політичної комунікації.

Г. Щедрова класифікує політичний дискурс за провідними намірами та цілями, виділяючи такі жанри:

1. Ритуальні жанри: сюди входять урочисті промови, наприклад, ювілейні виступи, інавгураційні промови, а також традиційні звернення через радіо або телебачення.

2. Орієнтаційні жанри: це тексти, які мають інформаційно-прескриптивний характер, такі як маніфести, конституції, партійні програми, промови президентів про стан життя в країні, укази, звітні доповіді та ділові угоди.

3. Агональні жанри: ці жанри характеризуються використанням гасел, рекламної мови, парламентськими або передвиборчими дебатами. Вони відображають основні стратегії та тактики політичного дискурсу.

Ці категорії показують різноманіття політичного дискурсу, залежно від його мети та характеру, і підкреслюють важливість як ритуальних, так і орієнтаційних і агональних форм комунікації в політичному просторі [88, с. 69].

Г. Хацер та В. Жаворонкова описують політичний дискурс як особливу сукупність жанрів, що мають певну структуру. У центрі цієї структури знаходяться прототипові жанри, характерні для політичного дискурсу. На периферії розташовані так звані «маргінальні» жанри, які мають змішаний характер і знаходяться на межі між різними типами дискурсу. На основі цього підходу автори поділяють політичні тексти на чотири основні групи:

1. Програмні документи: ці тексти містять інформацію, необхідну для створення політичних виступів і визначення основних напрямків діяльності.

2. Публічні виступи політиків: це підготовлені тексти, в яких політики викладають свої плани, оцінки суспільно-політичних явищ та обґрунтовують їх за допомогою фактів.

3. Передвиборчі кампанії: ця група включає діяльність, що проводиться під час виборів, з метою впливу на свідомість виборців і здобуття переваги для конкретного кандидата або партії.

4. Політичні мемуари: це гіпержанри, які поєднують особисті спогади політиків із аналізом політичних подій [77, с. 73].

Ця класифікація підкреслює багатогранність політичного дискурсу та різноманітність жанрів, які формують його структуру, від програмних документів до особистих мемуарів політиків.

Основною метою політичного дискурсу є боротьба за владу. Дослідники відносять політичні мемуари до периферійних жанрів, оскільки вони перебувають на межі між політичним і художнім дискурсами, тоді як передвиборчий дискурс вважається окремим, самостійним жанром [77, с. 75]. Отже, жанри політичного дискурсу мають різні завдання та цілі, відрізняючись один від одного, і є багатовимірними та багатогранними структурами.

Н. Кондратенко, на основі свого дослідження структури політичного дискурсу, виділяє кілька його ключових функцій:

- Евристична функція : це здатність учасників ставити питання з метою пізнання та відкриття нового, що сприяє продуктивному і творчому мисленню та полегшує взаєморозуміння.
- Пізнавальна функція : дискурс розширює знання про партнерів, опонентів, проблеми та шляхи їх вирішення.
- Ідентифікаційна функція : допомагає учасникам визначити своє місце в суспільній ієрархії, а також знайти спільні та відмінні інтереси.
- Новаційна функція : відкриває нові шляхи вирішення старих проблем, пропонуючи альтернативні варіанти розвитку суспільства.

- Прогнозуюча функція : дозволяє передбачити основні тенденції розвитку країни.
- Стабілізаційно-психологічна функція : сприяє психологічній рівновазі в суспільстві, створюючи спокійну атмосферу для переговорів.
- Організаційно-нормативна функція : сприяє структуризації суспільства, визначає «правила гри», роблячи систему зрозумілою та прозорою для взаємодії учасників політичного дискурсу.
- Соціально-формуюча функція : сприяє об'єднанню груп із спільними інтересами та формуванню громадської думки, що в підсумку допомагає створити громадянське суспільство.
- Комбінуюча функція : дозволяє поєднати інтереси різних сторін, сприяючи досягненню консенсусу між опонентами.
- Генеруюча функція : полягає у висуванні різних точок зору на досліджувану проблему.
- Селективна функція : забезпечує відбір найперспективніших і правдоподібних точок зору.
- Консолідуюча функція : допомагає об'єднати суспільство під час глибоких розбіжностей, особливо в перехідні періоди.
- Інтегруюча функція : полягає в синтезі позитивних елементів з різних обговорюваних точок зору та напрямків дослідження.
- Корируюча функція : включає уточнення і виправлення висловлених думок, понять та аргументів.
- Конститууюча функція : полягає у прийнятті або відхиленні обговорюваних точок зору.
- Контрольна функція : виконує роль «суспільного закону», забезпечуючи дотримання встановлених правил.
- Маніпулятивна функція : дозволяє маніпулювати свідомістю інших учасників дискурсу через використання яскравих метафор та переконливих аргументів.

- Координуюча функція : сприяє узгодженню думок учасників дискурсу та їх приведенню у відповідність з досягнутою згодою.

- Мобілізаційна функція : психологічно готує учасників до дотримання суворих «правил гри» у політичному дискурсі з метою досягнення суспільної згоди [36, с. 51].

Усі ці функції підкреслюють складність і багатовимірність політичного дискурсу, який поступово формує цінності, ідеї та норми, а також сприяє прийняттю рішень на основі вагомих аргументів для досягнення суспільної згоди.

Таким чином, можна зробити висновок, що політичний дискурс є складною і багатовимірною системою комунікації, яка має чітко визначені жанрові особливості та стилістичні характеристики. Різні жанри політичного дискурсу мають свої специфічні завдання, структури та цілі, відображаючи багатогранність політичної комунікації. Основними жанрами політичного дискурсу є програмні документи, публічні виступи, передвиборчі кампанії та політичні мемуари, кожен з яких відіграє ключову роль у формуванні політичного простору.

Політичний дискурс демонструє динамічність і варіативність, залежно від ситуаційного контексту та намірів його учасників. Він поєднує в собі риси різних мовних стилів, включаючи офіційно-діловий, науковий, публіцистичний та навіть художній, що робить його багатограним і складним для аналізу. Особливу увагу слід приділити стилістичним прийомам, які використовуються в політичному дискурсі для досягнення риторичних цілей, серед яких важливими є образність, метафоричність, маніпулятивність та прагматичність.

Висновки до розділу 1

Дискурс у сучасній науці розглядається як складне комунікативне явище, що включає мовні, соціокультурні, політичні та психологічні аспекти. Вітчизняні дослідники, такі як В. Лук'янець, трактують дискурс як динамічний процес, що формується і впливає на соціальне середовище, відрізняючи його від статичного тексту. Зарубіжні науковці, наприклад, Т. Ван Дейк, підкреслюють взаємодію між текстом і соціальним контекстом, вважаючи дискурс інтерактивною подією, яка включає не лише текст, а й наміри та взаємний вплив комунікантів. Таким чином, дискурс – це не просто текст, а процес його життя в контексті соціальної взаємодії.

Політичний дискурс – це мовленнєві утворення, пов'язані з політичною сферою, які реалізуються вербально та невербально і спрямовані на вплив на суспільну свідомість та формування політичних установок. Особливістю політичного дискурсу є його здатність модифікувати значення слів, що дозволяє політичним текстам мати прихований, іноді навіть протилежний до буквального, зміст. Широке поширення політичного дискурсу в засобах масової інформації робить його важливим об'єктом лінгвістичних досліджень, оскільки він впливає на сприйняття громадянами політичної реальності та формування їхніх політичних поглядів.

Політичний дискурс є багатовимірним явищем, яке відображає складність політичної комунікації через різноманіття жанрів і стилістичних прийомів. Він поєднує в собі як традиційні форми, такі як офіційні документи та публічні виступи, так і більш сучасні жанри, зокрема передвиборчі кампанії та політичні мемуари. Кожен із жанрів має свої специфічні характеристики, але всі вони орієнтовані на досягнення конкретних політичних цілей.

Стилістичні особливості політичного дискурсу, зокрема використання риторичних прийомів, символів, метафор і багатозначності, додають йому динамізму та впливовості. Важливим аспектом є також взаємодія між

прототиповими та маргінальними жанрами, що демонструє здатність політичного дискурсу адаптуватися до різних комунікативних ситуацій.

Отже, політичний дискурс не тільки відображає сучасні політичні процеси, але й активно впливає на формування суспільних настроїв і думок, що робить його важливим об'єктом дослідження для розуміння як політичних, так і соціальних явищ.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА США (ДЖ. БАЙДЕНА, Д. ТРАМПА ТА К. ГАРРІС)

2.1. Лексико-семантичні та стилістичні прийоми у промовах політиків

2.1.1. Використання гіперболи як засобу посилення емоційного впливу

Гіпербола – це літературний прийом, що використовується для посилення виразності. Його основна мета – привернути увагу слухача до певної ситуації або її характеристик, створюючи перебільшене, спотворене враження про них. Гіперболічні висловлювання є ефективним інструментом переконання в політичних промовах, який допомагає підкреслити серйозність обставин, акцентувати необхідність певних дій, критикувати позицію або дії політичного опонента та вигідно представити свою партію чи політичну лінію [45, с. 58].

Отже, у промовах політиків гіпербола може слугувати інструментом переконання, виконуючи персуазивну функцію, яка, за словами Е. Маттієлло, є особливо важливою для політичної риторики з її сильним акцентом на аргументації. Здатність перебільшення впливати на думки, знання, емоції та відносини може бути використана оратором для досягнення певних комунікативних цілей, таких як переконання аудиторії у правильності його позиції з певного питання.

Гіпербола може бути виражена через різні частини мови, зокрема займенники (all, every, everybody, everything), числові іменники (a million, a thousand) та прислівники часу (ever, never). Український дослідник Л. Єфімов зазначає, що основна функція гіперболи – комунікативна, оскільки вона

підсилює виразність мовлення. Найчастіше гіпербола використовується разом з іншими стилістичними прийомами, такими як метафора, порівняння або іронія [26, с. 46].

В основі гіперболи завжди присутній елемент абсурдності або контрасту з реальністю, що привертає увагу та руйнує звичні стереотипи сприйняття [18, с. 223].

Дональд Трамп часто використовує гіперболу у своїх промовах, щоб підкреслити досягнення своєї політики та створити враження про успіхи свого президентства. Він застосовує цей прийом для акцентування уваги на важливих питаннях і створення позитивного іміджу серед виборців.

«The stock market is *at an all-time high in history*, and jobless claims are at a 50-year low» [99]. Гіпербола виражена через фразу «*at an all-time high in history*», що підкреслює унікальність досягнень на фондовому ринку. Ця фраза спрямована на те, щоб зробити успіхи економічної політики Трампа виглядати безпрецедентними, що, в свою чергу, допомагає створити позитивний імідж лідера, який забезпечує процвітання країни. Це перебільшення допомагає підвищити впевненість виборців у здатності Трампа ефективно керувати економікою.

«Our military will soon be *more powerful than it has ever been before*» [99]. У цьому випадку гіпербола «*more powerful than it has ever been before*» використовується для того, щоб підкреслити майбутню силу американської армії. Це перебільшення створює образ президента, який здатен зробити Сполучені Штати найсильнішою військовою державою у світі. Трамп використовує цей прийом для посилення патріотичних настроїв та підвищення впевненості виборців у його спроможності забезпечити національну безпеку.

«The United States is *the world's largest giver in the world, by far, of foreign aid*» [98]. Перебільшення «*the world's largest giver in the world, by far*» підкреслює щедрість Сполучених Штатів у сфері міжнародної допомоги. Це гіпербола, яка спрямована на демонстрацію США як глобального лідера,

який надає найбільшу підтримку іншим країнам. Трамп таким чином підкреслює значимість своєї зовнішньої політики та вплив Америки на світовій арені.

«We allowed foreign goods from *all over the world* to flow freely across our borders» [98]. Гіпербола «*all over the world*» використовується для підкреслення масштабів торгівлі та економічної відкритості Сполучених Штатів. Це перебільшення створює враження, що політика Трампа дозволила США стати головним торговельним центром світу. Цей прийом допомагає підвищити значимість його економічної стратегії в очах виборців та підкреслити його успіхи у відкритті економічних можливостей.

Дональд Трамп відомий своєю схильністю до акцентування досягнень своєї політики. Наприклад, у його висловлюванні: «Our economy is the best it's *ever been*» [99], гіпербола виражена через абсолютне ствердження, що економіка США досягла безпрецедентних висот. Це перебільшення спрямоване на підвищення впевненості у власному лідерстві та створення позитивного іміджу в очах виборців. Трамп часто використовує гіперболу, щоб підкреслити успіхи свого президентства, посилюючи емоційний вплив на аудиторію.

Джо Байден також активно використовує гіперболу у своїх промовах, щоб підсилити емоційний вплив та переконати аудиторію в значущості своїх дій та політики. Його гіперболи часто спрямовані на те, щоб акцентувати увагу на масштабах проблем або досягнень, з якими він пов'язаний як лідер.

Прикладом використання гіперболи у промовах Джо Байдена є його висловлювання: «This election is a *battle* for the soul of America» [105]. У цьому випадку гіпербола виражена через метафоричне перебільшення, що створює враження надзвичайної важливості виборів для долі всієї нації. Байден використовує цей прийом, щоб підкреслити серйозність політичного моменту і мотивувати виборців до активної участі. Це перебільшення також має на меті об'єднати американців навколо ідеї захисту цінностей країни, створюючи образ виборів як вирішальної битви.

Наведемо ще приклади:

«*This pandemic is the worst crisis in our lifetime*» [106]. Гіпербола «*the worst crisis in our lifetime*» робить акцент на масштабах пандемії, підкреслюючи її небезпеку та складність ситуації. Байден використовує цей прийом, щоб підсилити серйозність проблеми та виправдати необхідність рішучих дій, які він пропонує для подолання кризи.

«*Climate change is an existential threat to humanity*» [107]. У цьому висловлюванні гіпербола «*an existential threat to humanity*» підкреслює глобальну загрозу, яку представляє зміна клімату. Байден використовує це перебільшення для того, щоб звернути увагу на екологічні проблеми та спонукати до дій, які він вважає необхідними для захисту планети.

«*We have the power to completely rebuild the middle class and restore the American Dream for everyone*» [107]. Гіпербола «*completely rebuild the middle class*» та «*restore the American Dream for everyone*» підкреслює масштаби змін, які Байден обіцяє здійснити. Ця гіпербола створює у виборців враження, що його політика може привести до глобальних позитивних змін у суспільстві, надаючи їм надію та віру в майбутнє.

Камала Гарріс, як кандидатка, що представляє демократичну партію, також використовує гіперболу для емоційного впливу на своїх виборців. В одному зі своїх виступів вона зазначила: «*We are fighting for the future of our democracy*» [114]. Це перебільшення виражає ідею, що поточні вибори мають надзвичайно важливе значення для збереження демократії в країні. Таким чином, Гарріс використовує гіперболу, щоб активізувати електорат і підкреслити небезпеку, яку, на її думку, становить інший кандидат.

Наведемо ще приклади:

«*This is the most important election of our lifetime*» [114]. Гіпербола «*the most important election of our lifetime*» підкреслює надзвичайну значимість поточних виборів. Гарріс використовує цей прийом для того, щоб акцентувати увагу на важливості участі в голосуванні та змусити виборців

усвідомити, що їхній вибір визначить майбутнє країни. Це перебільшення спрямоване на підсилення відчуття відповідальності у слухачів.

«*Women's rights are under the greatest attack we've seen in decades*» [109].

Гіпербола «*the greatest attack we've seen in decades*» акцентує увагу на серйозності загрози правам жінок. Гарріс використовує це перебільшення для того, щоб підкреслити нагальність проблеми та залучити підтримку серед жінок- виборців. Це допомагає створити відчуття небезпеки і необхідності негайних дій для захисту прав.

«*Racism in America is as pervasive and destructive as ever*» [112]. У цьому випадку гіпербола «*as pervasive and destructive as ever*» підкреслює серйозність і глиbokість расових проблем у США. Гарріс використовує це перебільшення для того, щоб привернути увагу до системного характеру расизму та створити враження, що це питання вимагає негайного вирішення. Це також спрямовано на мобілізацію підтримки серед виборців, які постраждали від расової дискримінації.

«*The damage done to our institutions is almost irreparable*» [103].

Гіпербола «*almost irreparable*» підкреслює серйозність шкоди, завданої державним інституціям, та створює враження, що ситуація критична. Гарріс використовує це перебільшення для того, щоб наголосити на важливості змін і переконати виборців підтримати її програму, яка спрямована на відновлення та реформування інституцій.

У кожному з наведених прикладів гіпербола є ефективним риторичним засобом, який політики використовують для посилення емоційного впливу своїх промов. За допомогою перебільшень вони створюють сильні образи та акцентують увагу на ключових питаннях своєї кампанії. Гіпербола допомагає політикам не лише привертати увагу до важливих тем, але й впливати на емоційний стан слухачів, спонукаючи їх до дії.

2.1.2. Фразеологізми як засіб вираження ідеологічних позицій

Фразеологізми у політичному мовленні виконують низку важливих функцій. По-перше, вони додають мовленню образності та динаміки, створюючи ефект зворотного зв'язку з аудиторією. Фразеологічні одиниці дозволяють політикам впливати на слухачів, до певної міри маніпулювати їхньою думкою, завдяки своїй яскравості, виразності та емоційній насиченості. Ці вислови, як засоби виразності, допомагають уточнити думку, одночасно передаючи емоційне ставлення [31, с. 108]. Використовуючи такі тропи, політики можуть непрямо виражати своє ставлення до подій чи явищ, а також озвучувати свої цілі та плани.

Дональд Трамп часто використовує фразеологізми у своїх промовах, щоб підкреслити свої ідеологічні позиції та створити емоційний зв'язок з аудиторією. Вони допомагають йому передавати складні політичні меседжі в зрозумілій та ефективній формі. Розглянемо кілька прикладів, коли Трамп використовував фразеологізми для досягнення своїх цілей. Наприклад: «*He will pay a price*» [102]. Цей фразеологізм, виголошений Трампом після авіаудару по Сирії у відповідь на застосування хімічної зброї, підкреслює його рішучість та безкомпромісну позицію у питаннях міжнародної безпеки. «*Pay a price*» означає, що відповідальні за порушення міжнародних норм понесуть покарання. Це формулювання дозволяє Трампу продемонструвати, що Сполучені Штати не залишать безкарними дії, які загрожують миру та безпеці.

Під час передвиборчої кампанії 2020 року, на з'їзді республіканців, Трамп звернувся до своїх прихильників, наголошуючи на підтримці ветеранів та військових: «*We have had their back*» [101]. Фразеологізм «*have had their back*» підкреслює постійну підтримку, яку його адміністрація надавала цим групам. Це висловлювання допомагає Трампу зміцнити свій імідж як лідера, який дбає про захисників нації, і показує, що він не залишає своїх людей без підтримки.

У своїх промовах про податкову реформу Трамп використовував цей фразеологізм, щоб наголосити на важливості справедливого розподілу податків: «*It's time that everyone pays their fair share*» [99]. «*Pays their fair share*» підкреслює необхідність того, щоб усі, незалежно від їхнього фінансового статусу, виконували свої зобов'язання перед державою. Це висловлювання не тільки акцентує увагу на справедливості його політики, але й намагається залучити підтримку серед громадян, які прагнуть рівності в оподаткуванні.

Під час одного з інтерв'ю влітку 2018 року Трамп використовував фразу «*They are nothing but muck-rakers*» [108] для критики журналістів, які, за його словами, зосереджені на пошуку негативних матеріалів. «*Muck-rakers*» описує тих, хто розкопує бруд і сприяє поширенню негативної інформації. Використання цього фразеологізму дозволяє Трампу дискредитувати ЗМІ, зображаючи їх як деструктивну силу, яка шкодить суспільству і не сприяє конструктивному діалогу.

Джо Байден, будучи досвідченим політиком, часто використовує фразеологізми у своїх промовах, щоб підсилити свій меседж та створити емоційний зв'язок з аудиторією. Його риторика сповнена виразів, які допомагають підкреслити ідеологічні позиції та привернути увагу до ключових питань. Розглянемо кілька прикладів фразеологізмів у його виступах.

1) Виступ Байдена після перемоги на президентських виборах:

«*We will not let our guard down as we fight this pandemic*» [105].

Під час своєї промови після оголошення результатів виборів, Байден звернувся до американського народу, підкресливши важливість продовження боротьби з пандемією COVID-19. Фразеологізм «*not let our guard down*» означає бути постійно насторожі, не розслаблятися і продовжувати боротьбу до повної перемоги. Цей вираз використовувався, щоб наголосити на необхідності зберігати пильність у боротьбі з вірусом і не допускати помилок через передчасний оптимізм. Байден прагнув підкреслити свою

відповідальність як лідера, готового боротися за безпеку та здоров'я нації до кінця. Цей фразеологізм також мав на меті закликати громадян до солідарності та продовження зусиль у складний період.

2) Промова Байдена щодо економічних реформ:

«It's time that the wealthy pay their fair share in taxes» [108].

В одному зі своїх звернень щодо економічних реформ Байден використовував фразеологізм *«pay their fair share»* для підкреслення важливості справедливого розподілу податкового навантаження серед усіх верств населення, особливо багатих. Цей вираз служить ідеологічним маркером, що відображає прагнення Байдена забезпечити економічну справедливість та зменшити нерівність у суспільстві. Використовуючи цей фразеологізм, Байден наголошує на необхідності змін у податковій політиці, де заможні громадяни повинні взяти на себе більшу відповідальність за фінансування державних програм. Такий підхід допомагає йому завоювати підтримку серед широких мас населення, які виступають за соціальну рівність та справедливість.

3) Заява Байдена щодо зміни клімату:

«We are in a race against time to make a significant difference in the fight against climate change» [107].

У своїй промові, присвяченій питанням кліматичних змін, Байден підкреслив необхідність термінових дій, використовуючи фразеологізм *«make a significant difference»*. Цей вираз підсилює відчуття нагальності та важливості вирішення проблеми клімату. Байден використовує цей фразеологізм, щоб наголосити на тому, що його адміністрація прагне здійснити реальні зміни, які вплинуть на майбутнє планети. Вибір цього виразу також підкреслює рішучість Байдена боротися з кліматичними викликами і надати пріоритет питанням екології в своїй політиці. Це дозволяє йому залучити підтримку серед молодих виборців і тих, хто стурбований екологічними проблемами.

4) Виступ Байдена на Генеральній Асамблеї ООН:

«*Democracy around the world is under siege, and we must stand together to defend it*» [106].

На Генеральній Асамблеї ООН Байден наголосив на необхідності глобальної солідарності у захисті демократії, використовуючи фразеологізм «*under siege*». Цей вираз означає, що демократія перебуває під серйозною загрозою, яка може призвести до її знищення, якщо не вжити відповідних заходів. Байден використовує цей фразеологізм для того, щоб привернути увагу міжнародної спільноти до зростання авторитаризму та необхідності протистояти цим викликам. Це також слугує сигналом про те, що Сполучені Штати готові очолити глобальні зусилля з відстоювання демократичних цінностей та протидії диктаторським режимам. Цей вираз створює враження невідкладності дій та мобілізує підтримку міжнародних партнерів.

5) Промова Байдена щодо збройного насильства в США:

«*We must take up arms to defend our communities from gun violence*» [107].

У цьому контексті фразеологізм «*take up arms*» використовується в переносному значенні, щоб підкреслити необхідність активної боротьби проти збройного насильства в суспільстві. Байден не закликає до буквальної зброї, а натомість використовує цей вираз для позначення мобілізації зусиль громади та держави для вирішення цієї проблеми. Він наголошує на необхідності активної участі та дій для зупинення насильства, що підтверджує його ідеологічну позицію про посилення контролю над обігом зброї. Цей фразеологізм допомагає створити відчуття нагальності та закликає людей об'єднатися в боротьбі з цією загрозою.

6) Виступ Байдена на тему расової справедливості:

«*We cannot afford to be morally color-blind when it comes to justice*» [105].

Фразеологізм «*morally color-blind*» підкреслює відсутність у Байдена терпимості до байдужого ставлення до расової справедливості. Він використовує цей вираз, щоб наголосити, що суспільство не може ігнорувати

расові питання та має активно протидіяти дискримінації. Використання цього фразеологізму показує прихильність Байдена до ідеї расової рівності та справедливості. Цей вислів також наголошує на важливості моральної відповідальності суспільства перед усіма його членами, незалежно від їхньої расової приналежності. Байден намагається підкреслити, що закриття очей на проблеми расової дискримінації є неприйнятним.

7) Заява Байдена щодо зміни клімату:

«*The climate crisis is beyond a doubt the greatest challenge of our time*» [105].

Фразеологізм «*beyond a doubt*» означає абсолютну впевненість у тому, що кліматична криза є найбільш серйозним викликом сьогодення. Байден використовує цей вираз, щоб підкреслити, що нема жодних сумнівів у необхідності негайних дій. Це створює відчуття невідкладності та мобілізує слухачів на підтримку його ініціатив щодо боротьби зі змінами клімату. Висловлювання також має на меті переконати скептиків, що питання зміни клімату є науково обґрунтованим і потребує рішучих кроків. Байден використовує цей фразеологізм, щоб підсилити свою позицію як лідера, який готовий взяти на себе відповідальність за вирішення глобальних екологічних проблем.

8) Виступ Байдена на тему зовнішньої політики:

«*We will not stand idly by as our allies are threatened*» [108].

У цьому випадку фразеологізм «*stand idly by*» означає не залишатися осторонь або бездіяльним у важливій ситуації. Байден використовує цей вираз, щоб підкреслити рішучість його адміністрації підтримувати союзників і захищати їхні інтереси на міжнародній арені. Це висловлювання підтверджує його прихильність до активної зовнішньої політики та готовність втручатися, коли це необхідно. Байден намагається створити образ сильного лідера, який не дозволить загрозам залишитися без відповіді. Фразеологізм допомагає підсилити меседж про те, що Сполучені Штати

залишаються надійним партнером для своїх союзників і готові діяти в умовах загрози.

Камала Гарріс, як віцепрезидентка США та ключова фігура Демократичної партії, активно використовує фразеологізми у своїх промовах, щоб підсилити свої політичні меседжі, привернути увагу до важливих питань та встановити емоційний зв'язок із різними групами виборців. Її риторика часто акцентує увагу на соціальній справедливості, правах людини та змінах у суспільстві. Ось кілька прикладів фразеологізмів у її промовах із детальним аналізом.

«*We must not let our guard down in the fight for equality*» [114].

У цьому контексті фразеологізм «*not let our guard down*» підкреслює важливість зберігати пильність і не дозволяти собі розслабитися в боротьбі за рівність і соціальну справедливість. Гарріс використовує цей вираз, щоб наголосити, що, незважаючи на досягнутий прогрес, боротьба за права людей продовжується, і не можна зупинятися. Це висловлювання відображає її прихильність до безперервної боротьби проти дискримінації та нерівності. За допомогою цього фразеологізму Гарріс звертається до своїх прихильників, закликаючи їх не втрачати фокус і продовжувати діяти, навіть коли здається, що досягнуто певних результатів. Це також посилює її імідж як політика, яка не боїться викликів і готова стояти на варті справедливості.

«*Women across this nation have taken up arms to defend their rights*» [109].

Фразеологізм «*taken up arms*» використовується Гарріс для метафоричного опису активної боротьби жінок за свої права. Цей вираз, хоча і не має на увазі буквально збройний опір, символізує готовність до боротьби та рішучість у відстоюванні своїх прав. Гарріс використовує цей фразеологізм, щоб підкреслити, що жінки в США не просто пасивно спостерігають за подіями, але активно борються за свою справедливість і рівність. Це висловлювання також створює відчуття солідарності та єдності серед жінок, надихаючи їх на продовження боротьби. Використання цього

фразеологізму допомагає Гарріс закликати до дій і мобілізувати своїх прихильників на захист прав жінок у суспільстві.

«*We are in a race against time to make a significant difference in the climate crisis*» [111]. Фразеологізм «*make a significant difference*» відображає прагнення Гарріс до реальних змін у вирішенні кліматичних проблем. Вона використовує цей вираз, щоб підкреслити важливість невідкладних дій і вказати на те, що її адміністрація налаштована на реальні, а не символічні кроки для боротьби зі зміною клімату. Цей фразеологізм також підсилює відчуття відповідальності та нагальності, оскільки кліматична криза вимагає швидких і ефективних рішень. Гарріс використовує цей вираз, щоб привернути увагу до своєї програми та наголосити, що зміни мають бути вагомими та відчутними. Це також допомагає залучити підтримку серед екологічно свідомих виборців, які очікують від уряду конкретних дій у цій сфері.

У своїй промові про економічні реформи Гарріс використовує фразеологізм «*pay their fair share*» для підкреслення необхідності справедливого розподілу економічних зобов'язань серед усіх верств населення, особливо серед найбагатших: «*It's time for the wealthy to pay their fair share in rebuilding our nation*» [110].

Цей вираз є потужним засобом вираження ідеологічної позиції щодо перерозподілу багатства і соціальної справедливості. Гарріс використовує цей фразеологізм, щоб закликати до економічних змін, де багаті мають зробити свій внесок у відновлення країни після кризових ситуацій. Це також відображає її прагнення до більш рівноправного суспільства, де кожен несе свою частку відповідальності. Такий підхід допомагає їй зміцнити свою підтримку серед виборців, які вважають економічну нерівність однією з головних проблем сучасної Америки.

2.1.3. Метафори та евфемізми в політичних промовах

Метафора є одним із найпоширеніших стилістичних засобів, що базується на принципі перенесення властивостей одного об'єкта на інший, зважаючи на певну схожість між ними. Інакше кажучи, метафора полягає в тому, що ознаки або риси одного предмета чи явища переносяться на інший об'єкт, створюючи новий смисловий зв'язок між ними [80, с. 639]. Британський дослідник М. Блек зазначає, що кожен метафоричний вираз є своєрідною заміною буквального висловлювання, і при цьому обидва вирази мають однакове значення [90, с. 36]. Це означає, що метафора не лише служить для прикрашення мовлення, але й дозволяє передати той самий зміст у більш образній та виразній формі.

За словами дослідниці Л. Павлюк, метафора має особливу властивість впливати на аудиторію завдяки своїй здатності переконувати. Її складно спростувати, і вона часто примушує приймати висловлену думку як істинну. Мовлення, насичене метафорами, стає не тільки більш зрозумілим і доступним для слухачів, але й ефективніше передає головну ідею мовця [63, с. 95]. Завдяки метафорі, комунікація стає яскравішою, емоційнішою та глибшою, що сприяє кращому сприйняттю інформації та досягненню комунікативної мети.

Метафора відіграє важливу роль у комунікації, оскільки здатна привернути і утримати увагу слухача чи читача, наповнюючи текст живими і виразними образами, які можуть залишатися в пам'яті надовго. Завдяки своїй здатності впливати на асоціативне мислення, метафора допомагає не лише передати інформацію, але й зробити це ефективніше, дозволяючи автору чіткіше виразити свою особисту позицію. Крім того, метафора служить інструментом для вираження емоцій, думок і ідей у більш яскравій та образній формі, що дозволяє глибше впливати на аудиторію [57, с. 123].

Особливо важливою метафора є в політичній риторичі, де вона виступає як один з найпотужніших засобів впливу на політичну свідомість громадян. Політичні метафори використовуються для того, щоб спрощувати складні ідеї, робити їх більш зрозумілими та доступними для широкої аудиторії. Вони привертають увагу слухачів своєю оригінальністю та незвичайністю вираження, що робить політичні виступи не лише інформативними, але й емоційно зарядженими. Через метафору політики можуть не тільки донести свої ідеї, але й вплинути на емоційний стан своїх слухачів, формуючи таким чином їхні погляди та переконання [27].

Цей стилістичний прийом дозволяє політикам висловлювати свої думки більш образно і доступно, що значно полегшує процес взаємодії з аудиторією. Завдяки метафорам політичні тексти стають не лише більш цікавими і привабливими, але й зрозумілішими, що підвищує їхній вплив на суспільну свідомість.

Метафори можуть бути класифіковані за різними критеріями, що дозволяє більш глибоко зрозуміти їхню функціональність та вплив на аудиторію. Один з таких підходів до класифікації пропонує дослідник Л. Єфімов. Він вказує на існування двох основних типів метафор залежно від їх прагматичного ефекту на адресатів: мертві та оригінальні метафори.

Мертві метафори – це такі вирази, які стали настільки поширеними та звичними, що втратили свою оригінальність та емоційний вплив. Вони часто зафіксовані у словниках і використовуються як звичайні мовні кліше. Такі метафори можна зустріти повсюди, і через часте вживання вони втрачають свою образність і свіжість. Л. П. Єфімов зазначає, що мертві метафори зазвичай виглядають банальними та затертими, тому їх вплив на аудиторію є мінімальним.

Оригінальні метафори, навпаки, зберігають свою новизну та творчий потенціал. Вони створюють яскраві та незвичайні образи, що допомагають виділити промову та привернути увагу аудиторії. Оригінальні метафори

використовуються для того, щоб викликати емоційну реакцію та донести до слухачів нові або несподівані ідеї [26, с. 54].

У політичних промовах можна зустріти обидва типи метафор. Наприклад, Дональд Трамп часто звертається до метафор для підсилення своїх аргументів і вираження ідеологічних позицій. У його виступах можна знайти як мертві, так і оригінальні метафори, кожна з яких виконує свою функцію. Мертві метафори, хоча і не володіють тією ж силою впливу, все ж служать для підкреслення звичних ідей, тоді як оригінальні метафори додають промова емоційної насиченості та динаміки

Дональд Трамп, відомий своєю яскравою риторикою, також активно використовує метафори у своїх виступах. Наприклад, у промові щодо економічних досягнень він використовував метафору «*climb that great ladder of success*» [101], описуючи процес досягнення успіху. Цей вираз підкреслював ідею про те, що кожен американець має можливість піднятися кар'єрними сходами і досягти успіху завдяки своїй праці та зусиллям. Метафора створює образ національної мрії, де кожен має шанс на успіх, і закликає до віри у власні сили. Це допомогло Трампу звернутися до своєї бази підтримки, яка часто складається з людей, що прагнуть досягти більшого в житті через власні зусилля.

Ще один приклад метафоричного виразу, який використовує Трамп, – «*thirst for power*» [100]. Цей фразеологізм часто застосовується у його промовах, коли він говорить про своїх політичних опонентів або критиків. У цьому випадку він підкреслює їхню жадобу до влади і використовує метафору для створення негативного образу своїх опонентів. Цей вираз допомагає Трампу викликати у слухачів негативні емоції щодо тих, хто, на його думку, намагається захопити владу задля власних інтересів, а не для служіння народу.

Наведімо ще декілька прикладів:

«*Our economy is a roaring engine driving us to new heights*» [97].

Метафора «*roaring engine*» підкреслює динамізм та силу економіки США під час правління Трампа. Використання цього образу дозволяє Трампу представити економіку як потужну силу, яка не лише працює на повну потужність, але й веде країну до нових успіхів. Метафора допомагає створити оптимістичний настрій серед виборців та підкреслити його досягнення у сфері економіки.

«*Illegal immigrants are flooding our borders*» [97].

У цьому випадку Трамп використовує метафору «*flooding*», щоб створити образ неконтрольованого припливу іммігрантів, який загрожує безпеці країни. Ця метафора не тільки підсилює емоційний вплив, але й підкреслює важливість дій щодо захисту кордонів. Метафора створює враження, що ситуація з імміграцією є критичною та потребує негайних заходів, що відповідає жорсткій позиції Трампа щодо імміграційної політики.

Джо Байден часто звертається до метафоричних виразів для підкреслення важливості своїх ідей і намірів. Наприклад, у своїй промові на тему кліматичних змін Байден використав метафору «*entered the third millennium*», наголошуючи, що людство зробило крок уперед у нове тисячоліття. Цей вираз був використаний для того, щоб підкреслити, що з початком нового тисячоліття зростає відповідальність за збереження планети для майбутніх поколінь. Він акцентував на тому, що сучасні екологічні проблеми вимагають нових підходів і рішень, які відповідають викликам третього тисячоліття. Метафора допомогла Байдену підкреслити важливість змін у підходах до екологічної політики.

Наведімо ще декілька прикладів:

«*We are in a battle against this virus*» [105].

Метафора «*in a battle*» підкреслює серйозність та невідкладність боротьби з пандемією. Байден використовує військову термінологію, щоб показати, що боротьба з вірусом – це не просто медичний виклик, а справжня війна, яка вимагає мобілізації всіх ресурсів країни. Ця метафора допомагає створити образ країни, що об'єдналася перед загрозою, і мобілізує

громадськість на підтримку урядових заходів, спрямованих на подолання пандемії.

«*Climate change is a ticking time bomb that we must defuse*» [107].

У цій метафорі Байден порівнює зміну клімату з «*тикоючою бомбою*», підкреслюючи невідкладність дій для запобігання катастрофічних наслідків. Він використовує цей образ для посилення відчуття небезпеки та потреби в негайних заходах, щоб уникнути катастрофи. Метафора допомагає створити враження, що кожен день без дій наближає світ до непоправних втрат.

Камала Гарріс також активно використовує метафоричні вислови у своїх промовах для вираження своїх ідей та переконань. Наприклад, під час однієї з промов щодо національної єдності вона використовувала метафору «*bound together by ties*» [111], наголошуючи на важливості єдності нації, об'єднаної спільними цінностями, традиціями та історією. Цей вираз допоміг Гарріс підкреслити важливість збереження національної ідентичності та об'єднання зусиль у складні часи. Метафора сприяла створенню образу єдиного народу, який, незважаючи на різноманітність, зберігає єдність завдяки спільним культурним і історичним зв'язкам.

Ще одним прикладом використання метафор у промовах Гарріс є фраза «*drew international attention to this threat*» [110], яка підкреслює, що проблема була винесена на міжнародний рівень і привернула увагу світової спільноти. Цей вираз дозволяє Гарріс наголосити на важливості співпраці на глобальному рівні для вирішення ключових викликів, таких як зміна клімату або порушення прав людини. Метафора сприяє підсиленню меседжу про те, що проблема настільки значуща, що вимагає міжнародної реакції та підтримки.

Наведемо ще приклади:

«*We are breaking the glass ceiling for women everywhere*» [109].

Метафора «*breaking the glass ceiling*» символізує подолання бар'єрів, з якими стикаються жінки у суспільстві. Гарріс використовує цей образ для підкреслення важливості руху за права жінок та досягнень у сфері

рівноправності. Ця метафора допомагає створити враження, що кожен крок вперед – це важлива перемога у боротьбі за гендерну рівність, і закликає жінок продовжувати цю боротьбу.

«Our nation is a tapestry woven from the threads of many cultures» [109].

У цій метафорі Гарріс порівнює націю з *«тканим полотном»*, що складається з багатьох культурних ниток. Цей образ підкреслює важливість різноманітності та єдності у Сполучених Штатах. Використовуючи цю метафору, Гарріс намагається передати ідею, що різноманіття є силою країни, і що кожна культура вносить свій унікальний внесок у загальну картину нації. Метафора допомагає закликати до об'єднання та взаємоповаги серед різних груп населення.

Оригінальні метафори – це стилістичні засоби, які не зафіксовані у словниках і створюються мовцями в процесі їхньої мовленнєвої діяльності. Вони вирізняються експресивністю, неочікуваністю та оригінальністю, на відміну від мертвих метафор, які стали звичними і втратили свою початкову силу впливу. Оригінальні метафори мають здатність привертати увагу та створювати яскраві образи, які викликають у слухачів сильні емоційні реакції. Їхня сила полягає у здатності створювати нові асоціації та передавати складні ідеї у простій, але виразній формі. Такі метафори особливо ефективні в політичних промовах, де важливо не лише донести інформацію, а й переконати аудиторію у правильності позиції оратора.

У своїй промові Байден окреслив план економічних реформ, спрямованих на відновлення країни після кризи. Він використовував метафору *«a clear path of reforms»* [106], яка символізує чіткий курс на реформи, що мають вивести країну з кризи і забезпечити стабільність у майбутньому.

Ця метафора передає образ дороги, яка веде до покращення ситуації. Байден малює перед слухачами картину, де реформи – це не просто набір заходів, а чіткий і зрозумілий шлях, який приведе до успіху. Використання оригінальної метафори робить його промову більш образною та емоційно

насиченою, допомагаючи слухачам краще уявити ідеї, які він прагне донести. Метафора також створює враження впевненості та рішучості, що важливо для лідера країни.

Виступаючи на тему міжнародних відносин і економічної політики, Трамп використовує метафору «*the world is a place of fierce competition*» [99], щоб описати сучасну глобальну економіку. Ця метафора підкреслює жорстокість і безжалісність світової конкуренції. Трамп створює образ світу як арени, де кожна країна бореться за своє місце під сонцем. Метафора підсилює аргументи Трампа щодо необхідності захисту національних інтересів та жорсткішої економічної політики. Вона також створює відчуття невідкладності і наголошує на важливості активних дій для збереження конкурентоспроможності США на міжнародній арені.

Після виборів 2020 року, коли політична ситуація в країні була надзвичайно напруженою, Гарріс звернулася до нації із закликом до єдності та примирення. У своїй промові вона використала метафору «*rebuild the soul of our nation*», щоб описати процес відновлення країни після розбрату: «*We must rebuild the soul of our nation*» [110].

Ця метафора створює образ країни як живого організму, де «душа» символізує найглибші цінності, ідеали та моральні засади. Гарріс намагається передати ідею, що потрібно не лише відновити економічні та політичні структури, а й відновити духовні та етичні основи нації. Метафора викликає емоційний відгук у слухачів, акцентуючи увагу на важливості моральної реабілітації суспільства після тривалого періоду політичних суперечок.

Байден часто виступає з теми кліматичних змін, підкреслюючи необхідність термінових дій для запобігання екологічній катастрофі. У своїй промові він використовує метафору «*a race against time*», щоб описати виклики, які стоять перед людством: «*We are in a race against time*» [106].

Ця метафора передає відчуття терміновості та небезпеки. Байден порівнює боротьбу зі змінами клімату з гонкою, в якій часу залишається все менше. Метафора допомагає підкреслити необхідність негайних дій та

мобілізації ресурсів, щоб виграти цю гонку і уникнути катастрофічних наслідків для планети. Вона робить його виступ емоційно насиченим і мотивуючим, закликаючи слухачів до активних дій.

Оригінальні метафори, що використовуються політиками, не лише роблять їхні промови більш виразними та запам'ятовуваними, але й сприяють формуванню емоційного зв'язку з аудиторією. Завдяки несподіваним та яскравим образам, політики можуть ефективніше доносити свої ідеї та переконання, створюючи глибший вплив на свідомість слухачів.

Частотність використання мертвих та оригінальних метафор в наших прикладах представлена трьома діаграмами, див. Рис.2.1, 2.2. та 2.3.

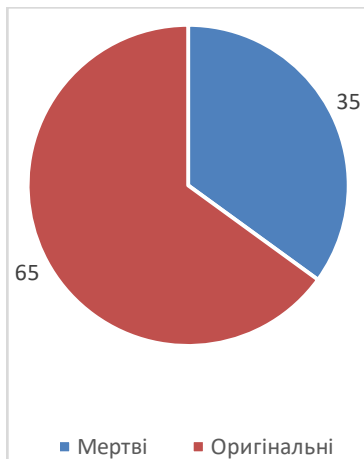

Рис. 2.1. Вживання метафор у промовах Д. Трампа

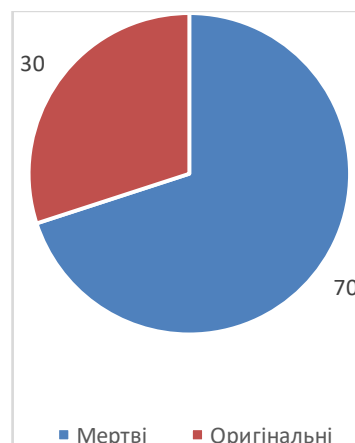

Рис. 2.2. Вживання метафор у промовах Дж. Байдена

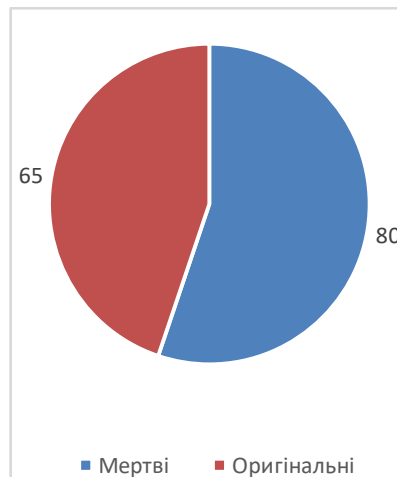

Рис. 2.3. Вживання метафор у промовах К. Гарріс

Промови політиків, які аналізуються в нашому дослідженні, рясніють різноманітними метафорами, що належать до різних груп і виконують різні функції. Проте, слід звернути увагу на те, що кількість і різноманітність метафор значно варіюються залежно від політика. За результатами проведеного аналізу, промови Джо Байдена та Камали Гарріс можна охарактеризувати як метафоро-орієнтовані, оскільки вони активно використовують цей стилістичний засіб для посилення емоційного впливу, передачі складних ідей та формування певних образів у свідомості аудиторії. Їхні промови насичені метафорами, які допомагають краще донести головні меседжі та вплинути на слухачів.

На противагу цьому, у виступах Дональда Трампа метафоричні вирази зустрічаються значно рідше. Хоча Трамп також використовує метафори для підсилення своїх аргументів, його промови менш насичені такими образними засобами. Це може бути пов'язано з тим, що його риторика часто базується на більш прямолінійних та чітких висловлюваннях, спрямованих на досягнення конкретного результату та формування безпосереднього зв'язку з аудиторією. Відтак, стиль його виступів відрізняється від метафорично насичених промов Байдена та Гарріс.

2.1.4. Роль епітетів у промовах політичних лідерів

Епітет є одним із найбільш відомих художніх засобів у літературі та риторичі. Він представляє собою образне означення, яке підкреслює важливу рису або якість предмета, явища чи дії, надаючи їм виразності та емоційного забарвлення [45, с. 338]. З його допомогою автори можуть виділити визначальні характеристики об'єкта, зробити його більш яскравим і зрозумілим для читача або слухача.

Л. Мацько зазначає, що епітет базується на взаємозв'язку між емоційним та логічним значенням слова, яке він описує. На відміну від звичайного означення, епітет завжди має переносне значення, що надає йому особливої експресивності та виразності. Коли епітет виражається за допомогою прислівників, він стає не просто описом, а засобом передачі емоційного сприйняття певної дії [51, с.63].

М. Кочерган визначає епітет як художнє означення, яке надає об'єкту образної характеристики. Вона підкреслює, що в контексті тексту слово може перетворюватися на епітет, відображаючи індивідуальне авторське бачення світу. Епітет у тексті стає інструментом, через який автор передає своє особисте ставлення до зображуваних подій, предметів або людей, роблячи текст більш емоційно насиченим і виразним [39, с. 76].

Т. Онопрієнко визначає епітет як стилістичну фігуру, або троп, яка слугує означенням або обставиною в реченні, виступаючи як атрибут предмета, дії або стану. Вона підкреслює, що епітет відзначається високим рівнем емоційно-експресивного навантаження, оцінністю та образністю, що робить його потужним засобом для передачі емоційного впливу на аудиторію [60, с. 145].

Класифікація епітетів може мати різні підходи, залежно від наукового підходу, однак у нашому дослідженні ми звертаємось до роботи О. Грабовецької. Вона виділяє кілька типів епітетів, що розрізняються за їх функціями та ефектом:

1. Барвисті епітети – це ті, що малюють яскраві, наочно видимі ознаки та властивості предметів. Такі епітети допомагають створити в уяві слухача або читача конкретний образ, що дозволяє краще сприйняти описувану реальність.
2. Емоційно-оціночні епітети – вони виражають ставлення, емоції та оцінки. Цей тип епітетів допомагає автору або мовцю передати своє суб'єктивне ставлення до предмета або явища, викликаючи відповідні емоції у аудиторії.
3. Епітети для логічного уточнення – вони використовуються для уточнення думки, надання їй більшої чіткості та зрозумілості. Такі епітети допомагають посилити аргументацію та зробити висновки більш переконливими.
4. Постійні епітети – це епітети, які традиційно використовуються в народній поетичній мові та часто поєднуються з одними й тими ж іменниками. Вони є частиною фольклорної традиції та допомагають зберігати зв'язок із культурним спадком [20, с. 7].

Ці різновиди епітетів є важливими інструментами у риторичі та літературі, оскільки вони дозволяють автору досягти різних ефектів, залежно від контексту та мети мовлення. Завдяки своїй емоційній насиченості та образності, епітети сприяють кращому сприйняттю тексту, роблять його більш виразним та запам'ятовуваним.

У своїх промовах Дональд Трамп часто використовує барвисті епітети, щоб підкреслити свої досягнення і зробити їх більш вражаючими для аудиторії. Наприклад, під час виступу на тему економічного зростання США в період його президентства Трамп заявив: «Our administration has achieved *incredible success* in boosting the economy» [97].

Епітет «*incredible*» тут використовується для того, щоб надати успіхам його адміністрації більш яскравого та видатного характеру. Це слово створює образ чогось надзвичайного та виняткового, що виходить за межі звичайного успіху. Використання такого епітета допомагає політику привернути увагу

слухачів і підкреслити важливість своїх досягнень, роблячи їх більш запам'ятовуваними та значущими.

Під час виступу на тему міжнародної торгівлі Трамп зазначив: «Our trade policies have led to *tremendous success* for American businesses» [98].

Епітет «*tremendous*» підсилює значення слова «*success*», роблячи його більш вражаючим та масштабним. Використання цього барвистого епітета допомагає Трампу створити позитивний образ своїх досягнень та викликати у слухачів відчуття гордості за економічні успіхи країни.

Трамп часто використовує емоційно-оціночні епітети, щоб висловити своє негативне ставлення до опонентів або їхніх дій. Такий прийом дозволяє політику посилити емоційний вплив на аудиторію та підкреслити свою критику.

Говорячи про політику попередньої адміністрації, Трамп зазначив: «The previous administration's *disastrous policies* have weakened our country» [101].

Епітет «*disastrous*» тут виражає різко негативну оцінку дій попередньої адміністрації. Використання цього слова створює у слухачів образ катастрофи та невдачі, що дозволяє Трампу підсилити свою критику. Такий емоційно насичений епітет допомагає політику мобілізувати підтримку своїх прихильників та переконати аудиторію в необхідності змін.

Критикуючи зовнішню політику попередньої адміністрації, Трамп сказав: «The *weak leadership* of the previous administration has compromised our security» [102].

Епітет «*weak*» тут використовується для різко негативної оцінки керівництва попередньої адміністрації. Це слово не лише характеризує їх як нездатних до ефективного управління, але й викликає у слухачів відчуття небезпеки та недовіри до минулого уряду. Такий емоційно-оціночний епітет допомагає Трампу зміцнити підтримку своїх прихильників та позиціонувати себе як сильного лідера.

Дональд Трамп також використовує епітети, які допомагають уточнити та конкретизувати його позиції або пропозиції. Це дозволяє йому зробити свої аргументи більш чіткими та зрозумілими для аудиторії. У своїй промові на тему економічної реформи Трамп заявив: «*We have a clear plan to bring jobs back to America*» [97].

Епітет «*clear*» у цьому контексті виконує роль логічного уточнення, підкреслюючи, що план, запропонований Трампом, є добре продуманим та зрозумілим. Це допомагає створити враження впевненості та рішучості, що є важливим для політичного лідера, який прагне заручитися підтримкою своїх прихильників.

Обговорюючи свої економічні ініціативи, Трамп заявив: «*We have a bold plan to revitalize our infrastructure*» [99].

Епітет «*bold*» допомагає конкретизувати план Трампа, підкреслюючи його сміливість та амбіції. Це слово передає відчуття рішучості та впевненості в тому, що запропоновані зміни принесуть значні результати. Такий епітет створює враження, що план є не лише необхідним, але й перспективним.

У своїх виступах Трамп часто використовує постійні епітети, які вже стали звичними для його стилю мовлення. Це допомагає створити впізнаваний образ і посилити зв'язок з аудиторією. Трамп часто звертається до своїх прихильників як до «*the great American people*» [97], наголошуючи на їхній важливості та значущості.

Постійний епітет «*great*» у виразі «*great American people*» підкреслює велич і важливість американців у промовах Трампа. Це слово часто використовується ним для створення позитивного образу народу і закріплення ідеї про те, що його політика спрямована на благо всіх американців. Використання цього епітета допомагає політику зміцнити зв'язок з аудиторією та викликати у неї відчуття гордості за свою країну.

Критикуючи засоби масової інформації, Трамп часто заявляв: «*The fake news media is the enemy of the people*» [100].

Епітет «*fake*» у виразі «*fake news*» використовується Трампом для постійної дискредитації медіа, які він вважає упередженими або неправдивими. Цей епітет допомагає йому викликати недовіру до ЗМІ та зміцнити підтримку серед своїх прихильників, які сприймають його слова як правдиві. Постійне використання цього епітета формує у слухачів негативне ставлення до критично налаштованих до Трампа медіа.

Ці приклади демонструють різноманітність епітетів у промовах Дональда Трампа та їхню важливу роль у підсиленні емоційного впливу, аргументації та створенні впізнаваного стилю мовлення.

Джо Байден відомий тим, що використовує барвисті епітети для створення яскравих образів у своїх промовах, особливо коли йдеться про виклики, які стоять перед нацією. Такий прийом допомагає йому посилити емоційний вплив на аудиторію та підкреслити серйозність ситуації.

Під час президентської кампанії 2020 року Байден заявив: «*We're facing a dark winter*» [107] *ahead due to the pandemic*».

Епітет «*dark winter*» створює образ важкого, похмурого періоду, що символізує труднощі, з якими стикається країна через пандемію COVID-19. Це метафоричне вираження допомагає Байдену підкреслити серйозність викликів і необхідність активних дій для їх подолання. Використання такого барвистого епітета викликає у слухачів емоційний відгук, готуючи їх до важких рішень і закликаючи до спільної боротьби.

Байден часто використовує емоційно-оціночні епітети для вираження свого ставлення до соціальних і політичних проблем. Це дозволяє йому не лише викликати емоційний відгук у слухачів, але й підкреслити свою позицію щодо необхідності змін.

У своїй промові на тему соціальної справедливості Байден зазначив: «*We must reform this unjust system that has failed too many Americans*» [107].

Епітет «*unjust*» вказує на негативну оцінку Байденом існуючої системи. Це слово передає відчуття несправедливості та викликає у слухачів бажання змінити ситуацію. Використання такого епітета дозволяє Байдену чітко

висловити своє бачення проблеми та закликати до дій, спрямованих на досягнення справедливості.

Байден також активно використовує епітети, які допомагають уточнити та конкретизувати його аргументи. Це дозволяє йому зробити свої промови більш переконливими та зрозумілими для широкої аудиторії.

Під час виборчої кампанії Байден неодноразово наголошував: «*In this election, we have a clear choice between two very different futures*» [105].

Епітет «*clear*» підкреслює, що вибір між кандидатами на виборах є очевидним і не потребує сумнівів. Цей епітет допомагає Байдену представити свій варіант розвитку подій як найбільш логічний і зрозумілий, закликаючи виборців підтримати його кандидатуру.

У своїх промовах Байден часто використовує постійні епітети, які стали частиною його риторики. Один із таких епітетів – «*soul of the nation*» – був особливо популярний під час його президентської кампанії.

Байден неодноразово заявляв: «*We are in a battle for the soul of the nation*» [108].

Постійний епітет «*soul of the nation*» використовується Байденом для підкреслення морального та етичного аспекту своєї кампанії. Він створює образ країни як живого організму, який має душу, що потребує захисту та відновлення. Цей епітет допомагає Байдену позиціонувати себе як захисника національних цінностей і моральних принципів, а також залучити виборців, які поділяють ці цінності.

Ці приклади демонструють, як Джо Байден використовує різноманітні епітети для підсилення своїх промов, формування емоційного зв'язку з аудиторією та конкретизації своїх аргументів.

Камала Гарріс часто використовує барвисті епітети для підкреслення позитивних ідеалів та цінностей, які, на її думку, повинні відображати Сполучені Штати. Це допомагає створити у слухачів відчуття гордості за свою країну та її місію на світовій арені.

Під час своєї промови на тему міжнародної політики Гарріс зазначила: «America must remain *a shining beacon of democracy* for the world» [111].

Епітет «*shining beacon*» створює образ США як світового лідера у справі захисту демократії. Використання такого барвистого епітета допомагає Гарріс викликати у слухачів відчуття гордості за свою країну та закликає до збереження її демократичних ідеалів. Цей епітет підкреслює важливість ролі США на світовій арені, створюючи позитивний ідеал, до якого варто прагнути.

Гарріс використовує емоційно-оціночні епітети, коли говорить про серйозні соціальні та економічні проблеми, щоб посилити вплив своїх слів та підкреслити необхідність негайних дій.

Говорячи про зміну клімату під час однієї зі своїх промов, Гарріс зазначила: «We are facing an *urgent crisis* that demands immediate action» [111].

Епітет «*urgent*» підсилює відчуття невідкладності та важливості проблеми зміни клімату, а «*crisis*» передає відчуття небезпеки та загрози. Використання цього емоційно-оціночного епітета допомагає Гарріс мобілізувати підтримку своєї аудиторії та переконати її в необхідності негайних дій. Цей епітет додає її промові сили та рішучості.

У своїх промовах Гарріс використовує епітети, які допомагають конкретизувати її позиції та плани, роблячи їх більш зрозумілими для аудиторії. Такий підхід дозволяє їй чіткіше донести свої меседжі до слухачів. Під час своєї промови на тему соціальних реформ Гарріс зазначила: «We have made *a clear commitment* to addressing racial injustice in our society» [111].

Епітет «*clear*» підкреслює рішучість та визначеність у діях Гарріс і її команди. Використання цього епітета допомагає створити враження, що їхні зусилля є продуманими та цілеспрямованими, а не випадковими. Це дозволяє їй зміцнити довіру слухачів до її політичних планів і викликати відчуття надійності та впевненості.

Камала Гарріс часто використовує постійні епітети у своїх промовах для створення позитивного образу країни та її громадян. Це допомагає їй зміцнити національний дух і викликати у слухачів відчуття єдності.

У своїх зверненнях до громадян під час пандемії COVID-19 Гарріс неодноразово говорила: «*We are a resilient nation that will overcome any challenge*» [110].

Епітет «*resilient*» підкреслює здатність нації до відновлення та подолання труднощів. Використання цього постійного епітета створює образ сильної та стійкої країни, яка може подолати будь-які виклики. Це допомагає Гарріс викликати у слухачів відчуття надії та оптимізму, а також зміцнити їхню віру в майбутнє країни.

Ці приклади показують, як Камала Гарріс використовує епітети у своїх промовах для підсилення емоційного впливу, конкретизації своїх аргументів та зміцнення національного духу.

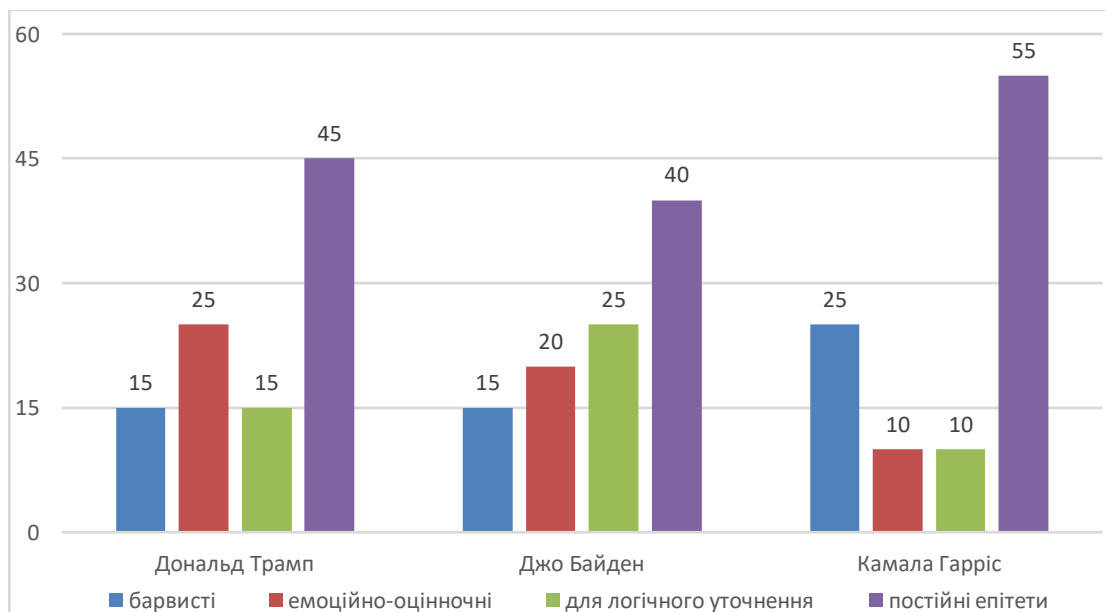

Рис. 2.2. Частотність вживання різних типів епітетів у промовах Дж. Байдена, Д. Трампа та К. Гарріс

Загалом, можна помітити, що всі троє політиків активно використовують епітети у своїх промовах, проте їхні підходи до використання різних типів епітетів суттєво відрізняються. Камала Гарріс

найбільше покладається на постійні епітети для створення стабільного риторичного образу, Джо Байден використовує широкий спектр епітетів, але також робить акцент на постійних і барвистих епітетах, тоді як Дональд Трамп більше зосереджується на барвистих епітетах для створення яскравих і запам'ятовуваних образів, зберігаючи збалансований підхід до використання емоційних та логічних епітетів

2.2. Синтактико-стилістичні засоби в промовах світових лідерів

2.2.1. Анафоричні та епіфоричні повтори як риторичні засоби впливу

Повтор як стилістичний прийом полягає у багаторазовому повторенні звуків, слів, морфем, синонімів або синтаксичних конструкцій, що розташовані на досить близькій відстані один від одного, щоб їх можна було легко помітити. Свідоме використання повтору є фігурою мовлення, де повтори різних типів формують складну змістовну структуру, накладену на загальний текст, що створює особливу концентрацію думки [45, с. 122].

На синтаксичному рівні у політичному дискурсі серед стилістичних фігур виділяються паралельні конструкції та повтори. Ці прийоми підвищують загальну експресивність тексту, створюючи особливий ритм фрази або цілого фрагменту промови, і слугують засобом акцентування важливих змістовних елементів. Часті повтори, крім того, ефективно переконують аудиторію у правильності дій влади, посилюючи вплив виступу на слухачів [35, с. 51].

Дослідниця І. Білюк вважає, що повтор є потужним інструментом впливу на свідомість аудиторії. Вона підкреслює, що саме повтор здатний підсилювати емоційний стан слухачів і сприяти асоціативному закріпленню інформації в необхідному емоційному контексті. За її словами, завдяки високому емоційно-експресивному потенціалу повтори відіграють важливу

роль у приверненні уваги, підсиленні змістовності та емоційного впливу, а також у формуванні ритмічної організованості промови [8].

У нашому дослідженні ми звертаємо особливу увагу на структурну класифікацію повторів, оскільки вони часто зустрічаються в промовах політиків. Серед таких повторів можна виділити анафоричний повтор, який полягає у повторенні початкових частин (звуків, слів, синтаксичних конструкцій) суміжних фрагментів мовлення, та епіфоричний повтор, що полягає у повторенні кінцевих елементів мовних відрізків.

Розглянемо приклади їх використання:

Анафоричні та епіфоричні повтори є потужними риторичними засобами, які політики використовують для підсилення емоційного впливу на аудиторію. У своїх промовах Джо Байден, Дональд Трамп та Камала Гарріс також застосовують ці стилістичні прийоми, щоб акцентувати ключові меседжі та створювати ритмічну структуру виступів.

Під час своєї промови у Білому Домі, Джо Байден кілька разів повторює слово «*power*»: «It was a message about *the power* – the power of faith, *the power* of resilience, and *the power* of the people» [107]. Цей анафоричний повтор допомагає підкреслити центральну тему виступу – силу народу, віри та стійкості. Постійне повторення цього слова сприяє посиленню емоційного впливу на слухачів, акцентуючи на ключовому меседжі промови. Таким чином, Байден використовує анафору для того, щоб закріпити в свідомості аудиторії важливість цих понять і створити емоційний зв'язок між своїм виступом та слухачами.

Дональд Трамп застосовує епіфоричні повтори для того, щоб підсилити свої аргументи та зробити їх більш запам'ятовуваними. Наприклад, у своїй промові під час передвиборчої кампанії, він говорить: «*We will make America strong again. We will make America proud again. We will make America safe again*» [101]. Тут повторення фрази «*We will make America*» наприкінці кожного речення акцентує увагу на його передвиборчих обіцянках та створює ритмічний ефект, який допомагає запам'ятати основні тези виступу.

Епіфоричний повтор підсилює емоційне сприйняття та надає промові відчуття завершеності та вагомості.

Камала Гарріс також використовує анафоричні повтори для того, щоб підкреслити ключові моменти своїх виступів. Наприклад, під час своєї промови на національному з'їзді Демократичної партії у 2020 році, вона говорить: «*We need to fight for justice. We need to fight for equality. We need to fight for the future of our children*» [114]. Тут повторення фрази «*We need to fight*» на початку кожного речення створює ритм та надає промові емоційної насиченості. Анафора дозволяє Гарріс акцентувати увагу на важливих темах, що допомагає формувати потужний емоційний зв'язок з аудиторією.

Ще одним прикладом епіфоричного повтору у промовах Байдена є його висловлювання: «*We stand for democracy. We stand for freedom. We stand for justice*» [107]. Повторення фрази «*We stand for*» наприкінці кожного речення підкреслює основні цінності, за які виступає Байден. Цей прийом не лише акцентує увагу на важливих тезах промови, але й створює відчуття стійкості та впевненості у своїх переконаннях, що посилює вплив на слухачів.

Кожен з цих прикладів демонструє, як анафоричні та епіфоричні повтори допомагають політичним лідерам акцентувати увагу на ключових моментах своїх промов, посилюючи емоційний вплив та формуючи більш стійкий зв'язок з аудиторією.

Таким чином, Анафоричні та епіфоричні повтори є потужними риторичними засобами, які активно використовуються політичними лідерами в їхніх промовах для досягнення максимального впливу на аудиторію. У процесі дослідження було виявлено, що анафори, завдяки своїй здатності ритмізувати мовлення, роблять його більш структурованим та легким для сприйняття слухачами. Вони дозволяють акцентувати увагу на ключових ідеях, посилюючи їхню значущість. Хоча кількість епіфоричних повторів у промовах значно нижча, вони також відіграють важливу роль у підсиленні основних меседжів, завершуючи думку та надаючи їй додаткової ваги. Використання цих стилістичних фігур допомагає не лише утримати увагу

аудиторії, але й забезпечити емоційну насиченість промов, підвищуючи їхню ефективність у переконанні слухачів.

2.2.2. Використання риторичних запитань для підвищення переконливості промови

Риторичні запитання є важливим елементом риторики, особливо в політичних промовах, де вони виконують ключову роль у взаємодії з аудиторією. Цей мовний прийом використовується для посилення емоційного впливу та залучення слухачів до активного сприйняття інформації. Завдяки риторичним запитанням, оратори можуть направити думки аудиторії у бажаному напрямку, стимулюючи їх до роздумів або підкреслюючи певні ідеї.

Л. І. Мацько пропонує визначення риторичного питання як стилістичної фігури, яка формується у вигляді запитання, на яке не передбачається отримати відповідь [52]. Тобто, це питання, яке ставиться не з метою дізнатися інформацію, а для того, щоб підкреслити важливість певного аспекту або направити увагу аудиторії на конкретну проблему .

Дослідниця М. Діденко звертає увагу на те, що у політичному дискурсі широкого застосування набули питальні та умовні речення. Зокрема, питальні речення часто використовуються як риторичні запитання, які не потребують відповіді, але служать для підсилення емоційного впливу та закріплення певної думки у свідомості слухачів. В інших випадках політик може відразу відповісти на поставлене ним же запитання, тим самим підкреслюючи, що він і його аудиторія думають в одному напрямку і мають спільну точку зору [23, с. 10].

Ще одним важливим аспектом використання риторичних запитань є їх здатність підсилювати емоційний стан слухачів. Є. В. Ключев підкреслює, що риторичне питання, так само як риторичний оклик або звернення, базується на принципі щирості. Це означає, що оратор використовує риторичні

запитання не просто як формальний прийом, а як засіб для створення відкритого і довірливого діалогу з аудиторією. Риторичні запитання допомагають підсилити емоційний контекст промови, зробити її більш переконливою та привабливою для слухачів [32, с. 38].

Г. Волкотруб дає таке визначення риторичному питанню: «автор використовує риторичне (провокаційне) питання, оскільки має на нього зовсім іншу відповідь, ніж очікується (усі думають одним чином, але насправді все зовсім інакше). Це створює стилістичний ефект несподіваного повороту» [14, с. 94].

Усі політики, яких ми аналізували, активно застосовують риторичні запитання у своїх виступах для підвищення виразності та впливовості своїх промов. Щоб зрозуміти, з якою метою вони вдаються до цього стилістичного прийому, розглянемо декілька прикладів його використання:

Джо Байден, як один із головних представників Демократичної партії, часто звертається до риторичних запитань для акцентування своїх ключових ідей. Наприклад, під час своєї промови з нагоди інавгурації 2021 року Байден запитав: «*Can we rise to the occasion?*» [107]. Це запитання не очікувало відповіді, оскільки відповідь вже була вмонтована в контекст його промови. Байден використовував це риторичне запитання, щоб підкреслити важливість об'єднання нації у складний момент. Запитання викликає у слухача почуття відповідальності та надає промові більшого емоційного навантаження.

Ще один приклад – під час виступу щодо економічної політики Байден звернувся до слухачів із запитанням: «*How can we rebuild better if we don't work together?*». [104]. Це риторичне запитання слугувало для підкреслення важливості співпраці в часи кризи, тим самим зміцнюючи його аргумент на користь об'єднання зусиль.

Дональд Трамп, відомий своїм агресивним стилем риторики, часто використовує риторичні запитання як засіб для виклику сумнівів у діях опонентів та для акцентування власної правоти. Наприклад, під час однієї зі своїх передвиборчих кампаній Трамп запитав: «*What do you have to lose?*».

[100]. Це запитання, спрямоване до виборців, які ще не визначилися з вибором, мало на меті викликати у них роздуми про альтернативні варіанти, підштовхуючи їх до підтримки його кандидатури.

Інший приклад риторичного запитання Трампа стосується його критики опонентів: «*Why are they so afraid of making America great again?*» [101]. Цим запитанням Трамп не лише критикує своїх політичних противників, але й намагається зміцнити свою позицію як лідера, здатного принести країні успіх і процвітання. Запитання виступає як засіб провокації, спонукаючи слухачів замислитися над його твердженням.

Камала Гарріс, як віцепрезидентка та одна з провідних політиків демократичного крила, також активно застосовує риторичні запитання у своїх виступах для досягнення ефекту переконливості. Під час своєї передвиборчої кампанії вона запитувала: «*Is this the America we want for our children?*» [114]. Це запитання не лише підкреслює її турботу про майбутнє покоління, але й стимулює слухачів задуматися про необхідність змін. Риторичне запитання використовується для наголосу на важливості дій у політичній сфері.

Ще один приклад з промови Гарріс стосується питання соціальної справедливості: «*Can we afford to ignore injustice any longer?*» [112]. Це запитання закликає до дії та створює відчуття невідкладності проблеми, підштовхуючи аудиторію до підтримки її позиції. Гарріс використовує риторичні запитання, щоб викликати емоційний відгук у слухачів і стимулювати їх до активних дій.

Таким чином, риторичні запитання є ефективним інструментом для підвищення переконливості політичних промов. Вони дозволяють політикам акцентувати увагу на ключових моментах своїх виступів, провокують роздуми та залучають слухачів до діалогу, тим самим зміцнюючи вплив риторики на аудиторію.

2.3. Термінологічна насиченість у політичних промовах

2.3.1. Військова термінологія у контексті політичного дискурсу

Військова термінологія є невід'ємною частиною політичного дискурсу, особливо в умовах глобальних конфліктів, воєнних загроз і міжнародної безпеки. Використання таких термінів дозволяє політикам посилювати свої послання, наголошуючи на серйозності ситуацій і підкреслюючи готовність до дій. Нижче наведемо приклади застосування військової термінології у промовах Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс.

У своїй промові, присвяченій ситуації в Афганістані, Джо Байден використав термін «*troop withdrawal*». Він заявив: «We are proceeding with the orderly *troop withdrawal* from Afghanistan after two decades of war» [105]. Використання терміна «*troop withdrawal*» підкреслює стратегічне рішення адміністрації Байдена щодо закінчення тривалої військової присутності США в Афганістані та демонструє важливість цього кроку для зовнішньої політики країни.

Цей термін використовується для того, щоб чітко визначити дії уряду США в рамках військових операцій. У контексті політичного дискурсу він викликає у аудиторії асоціації зі стабілізацією ситуації та поверненням до мирного життя.

У своїх промовах Дональд Трамп часто вдавався до військової термінології, особливо під час обговорення питань національної безпеки. Наприклад, у своїй промові щодо боротьби з тероризмом він використав термін «*military might*»: «We will protect our country with the full force of our *military might*» [97]. Цей термін підкреслює силу та потужність збройних сил США, акцентуючи увагу на їхній здатності захищати національні інтереси.

Вживання терміну «*military might*» вказує на рішучість Трампа використовувати військові ресурси для забезпечення безпеки держави. Це

також підкреслює його жорстку позицію щодо використання сили у вирішенні міжнародних конфліктів.

Під час своєї промови про стратегічну стабільність та міжнародне співробітництво Камала Гарріс використала термін «*arms control*»: «Our administration is committed to advancing global *arms control* efforts to ensure a safer world for all» [111]. Використання цього терміна підкреслює прагнення до міжнародної співпраці в сфері контролю за озброєннями та зниження глобальної військової загрози.

Термін «*arms control*» в політичному дискурсі Гарріс служить інструментом для підкреслення важливості дипломатичних зусиль у зниженні рівня озброєності та запобіганні конфліктам. Він також демонструє прихильність до міжнародного співробітництва в питаннях безпеки.

В обговоренні на тему боротьби з тероризмом Джо Байден використовує термін «*counterterrorism operations*»: «Our counterterrorism operations will continue to target those who pose a threat to the United States and its allies» [105]. Цей термін акцентує увагу на продовженні боротьби з терористичними загрозами та забезпеченні безпеки як всередині країни, так і на міжнародному рівні.

Використання терміну «*counterterrorism operations*» демонструє рішучість адміністрації Байдена у боротьбі з тероризмом і забезпеченні безпеки держави. У політичному дискурсі цей термін підкреслює готовність уряду до активних дій у відповідь на загрози.

Військова термінологія в політичних промовах лідерів відіграє важливу роль у формуванні рішучого образу політиків та їхнього підходу до міжнародних і внутрішніх питань безпеки. Використання таких термінів підкреслює серйозність їхніх намірів і демонструє готовність до активних дій.

2.3.2. Політичні терміни в політичних промовах

Політичні терміни займають чільне місце у політичних промовах політиків. Для політичної промови як одного із варіантів політичного дискурсу характерне використання лексичних одиниць політичного характеру. Зокрема це лексеми, які тісно пов'язані із сферою політики і вказують на її загальні риси; позначають політичні назви документів та організацій; назви посад. Наявність політичних термінів відіграє важливу роль, адже саме так промова стає офіційним політичним виступом і відрізняється від звичайних розповідей наведенням конкретних фактів, планів і перспектив політичних змін у державі. Для розуміння значень певних політичних термінів використовувався словник політичної термінології.

У даному дослідженні ми здійснили аналіз термінів та, вивчаючи лексичне наповнення промов, класифікували політичну термінологію на наступні підгрупи:

- терміни, що позначають посади політичних діячів;
- терміни, що вказують на державні органи;
- терміни, що позначають організації;
- назви політичних партій та рухів;
- термінологія міжнародної політики;
- загальна політична термінологія.

Термінологія, що позначає посади політичних осіб, використовується для встановлення авторитету, а також для підкреслення важливості певних політичних фігур та інституцій. Далі наведемо приклади застосування термінів, які використовуються для позначення посад політичних осіб у промовах.

У своїй промові під час інавгурації 2021 року Джо Байден неодноразово використовує термін «*President*», як стосовно себе, так і попередників: «*As your President, I promise to fight as hard for those who did*

not support me as for those who did» [105]. У цьому випадку термін «*President*» підкреслює офіційний статус Байдена як голови держави, а також його відповідальність перед усіма громадянами, незалежно від їхніх політичних уподобань. Вживання цього терміну створює акцент на його новій ролі та обов'язках як президента США.

У своїх промовах Дональд Трамп часто використовував термін «*Commander-in-Chief*» для підкреслення своєї ролі як верховного головнокомандувача збройних сил США. Наприклад, під час виступу на одній із військових баз він сказав: «As your *Commander-in-Chief*, it is my duty to ensure that our military remains the strongest in the world» [97]. Цей термін підкреслює його відповідальність за збройні сили та їхню готовність до дій, що є важливим елементом іміджу сильного лідера.

Камала Гарріс, як перша жінка на посаді віцепрезидента, активно використовує термін «*Vice President*» для підкреслення історичної важливості своєї ролі. У своїй промові після виборів вона заявила: «I may be the first woman to serve as *Vice President*, but I will not be the last» [110]. Термін «*Vice President*» у цьому контексті не лише вказує на її посаду, але й акцентує увагу на її унікальній позиції як першої жінки на цій посаді, що має надихати інших жінок на досягнення високих політичних посад.

Під час однієї зі своїх передвиборчих промов Трамп використовував термін «*Senator*» для того, щоб підкреслити важливість ролі своїх союзників у Сенаті: «I want to thank *Senator Lindsey Graham* for his tremendous support and for fighting for the American people» [98]. У цьому випадку термін «*Senator*» використовується для акцентування на ролі сенатора як важливого політичного гравця, який допомагає реалізовувати політичну програму Трампа.

У політичних промовах терміни, що позначають державні органи, відіграють важливу роль у формуванні офіційного характеру виступу. Такі терміни підкреслюють значущість державних інституцій і їхню роль у

реалізації політичних цілей. Наведемо приклади застосування цих термінів у промовах Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс.

У своїй інавгураційній промові Байден неодноразово згадував термін «*Congress*», наголошуючи на важливості співпраці між виконавчою та законодавчою гілками влади: «We must work together with Congress to bring about the change that America needs» [105]. У цьому випадку термін «*Congress*» акцентує увагу на ключовій ролі Конгресу в процесі ухвалення законів і реалізації політичних ініціатив адміністрації Байдена. Цей термін також підкреслює прагнення Байдена до діалогу та компромісу з законодавцями.

Під час своїх виступів Дональд Трамп часто посилався на термін «*Supreme Court*», підкреслюючи важливість судової влади та її вплив на політичне життя країни. Наприклад, у своїй промові на одному з передвиборчих мітингів він зазначив: «The decisions of the *Supreme Court* will shape the future of our nation for generations to come» [102]. Використання терміну «*Supreme Court*» вказує на значущість Верховного Суду як найвищої судової інстанції в країні, від якої залежить тлумачення Конституції та захист прав громадян.

Камала Гарріс у своїх промовах часто звертається до терміну «*White House*» для підкреслення важливості президентської адміністрації як центру виконавчої влади. У своїй промові після виборів вона заявила: «The *White House* must be a place where all Americans feel represented and heard» [115]. Термін «*White House*» символізує адміністрацію президента і використовується для акцентування на її ролі в управлінні країною та реалізації політичних рішень.

Під час своїх виступів Байден також використовував термін «*Department of Justice*», наголошуючи на важливості правосуддя та рівності перед законом. Наприклад, він сказав: «We will restore integrity to the *Department of Justice* and ensure it upholds the rule of law» [108]. Термін «*Department of Justice*» підкреслює значущість цього відомства у

забезпеченні законності та правопорядку в країні, а також демонструє прагнення Байдена до відновлення довіри до державних інституцій.

У політичних промовах важливу роль відіграють терміни, що позначають різні організації, а також назви політичних партій і рухів. Вони підкреслюють зв'язок політиків із певними інституціями та ідеологіями, що допомагає зміцнити їхній авторитет і залучити підтримку прихильників. Наведемо приклади використання таких термінів у виступах Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс.

У своїй інавгураційній промові Джо Байден часто звертався до терміну «*United Nations*», підкреслюючи важливість міжнародної співпраці та ролі США в глобальних питаннях. Він сказав: «We will renew our alliances and engage with organizations like the *United Nations* to address the challenges that affect us all» [106]. Використання терміну «*United Nations*» акцентує увагу на прагненні Байдена відновити лідерство США на міжнародній арені та підкреслити важливість багатосторонньої дипломатії.

Дональд Трамп у своїх виступах часто згадував термін «*NATO*», акцентуючи увагу на значенні цієї організації для безпеки США та їхніх союзників. Наприклад, у своїй промові на Генеральній асамблеї ООН він зазначив: «*NATO* is essential to the security of our nations, but all members must pay their fair share» [97]. Термін «*NATO*» використовується для підкреслення ролі Північноатлантичного альянсу у забезпеченні колективної безпеки, водночас Трамп акцентує на необхідності справедливого розподілу фінансових зобов'язань між країнами-членами.

Камала Гарріс у своїх промовах часто використовує термін «*WHO*» (World Health Organization), особливо в контексті обговорення глобальних питань охорони здоров'я. Наприклад, під час однієї з промов на тему пандемії вона сказала: «We must strengthen our relationship with the *WHO* to better respond to global health crises» [110]. Використання терміну «*WHO*» підкреслює важливість міжнародного співробітництва у боротьбі з глобальними викликами, зокрема в галузі охорони здоров'я.

Під час передвиборчої кампанії Байден часто звертався до терміну «*Democratic Party*», підкреслюючи свою прихильність до ідеалів та цінностей своєї партії. Він зазначав: «*The Democratic Party stands for equality, justice, and opportunity for all*» [106]. Використання терміну «*Democratic Party*» допомагає Байдену зміцнити свою ідентичність як лідера демократичного руху і акцентувати увагу на політичній платформі, яку він представляє.

У своїх виступах Дональд Трамп часто використовував термін «*Republican Party*» для підкреслення єдності своєї партії та її ролі у просуванні консервативних цінностей. На одному з мітингів він заявив: «*The Republican Party is the party of law and order, of freedom, and of prosperity*» [102]. Термін «*Republican Party*» підкреслює приналежність Трампа до політичної сили, яка, за його словами, підтримує стабільність і економічне процвітання.

Камала Гарріс також часто звертається до терміну «*Democratic Party*» у своїх промовах, акцентуючи увагу на ключових ідеалах і цінностях партії. Наприклад, під час передвиборчої кампанії вона зазначила: «*The Democratic Party has always fought for the rights of the working class and marginalized communities*» [110]. Використання цього терміну дозволяє Гарріс закріпити свою позицію як лідера, який захищає права соціально вразливих верств населення.

У політичних промовах лідерів держав часто використовуються терміни, що пов'язані з міжнародною політикою та загальною політичною термінологією. Вони відіграють важливу роль у формуванні та донесенні ключових послань до аудиторії, а також допомагають політикам формулювати свої ідеї в глобальному контексті. Наведемо приклади застосування таких термінів у виступах Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс.

У своїх промовах Джо Байден часто звертається до терміну «*diplomacy*». Наприклад, під час одного зі своїх виступів на тему зовнішньої політики, Байден зазначив: «*We will lead by the power of our example, through*

diplomacy, not by the example of our power» [107]. Використання терміну «*diplomacy*» підкреслює його прагнення до вирішення міжнародних конфліктів мирним шляхом і через дипломатичні канали, що відображає загальну стратегію його зовнішньої політики.

Дональд Трамп, відомий своїм жорстким підходом до міжнародних відносин, часто використовував термін «*sanctions*». Наприклад, у своїй промові на тему відносин з Іраном він сказав: «We have imposed the toughest *sanctions* in history on Iran, and they will remain until they change their behavior» [98]. Термін «*sanctions*» тут слугує інструментом демонстрації сили та впливу США на міжнародній арені, акцентуючи увагу на тому, що економічний тиск є ефективним засобом досягнення зовнішньополітичних цілей.

Камала Гарріс у своїх виступах неодноразово зверталася до терміну «*human rights*». Наприклад, у промові, присвяченій захисту прав людини на міжнародному рівні, вона зазначила: «The United States will always stand up for *human rights*, both at home and abroad» [109]. Використання терміну «*human rights*» підкреслює її прихильність до принципів захисту прав і свобод людей як основи міжнародної політики США.

Виступаючи на тему кліматичних змін, Джо Байден часто використовує термін «*climate change*». Наприклад, у своїй промові на Генеральній асамблеї ООН він сказав: «*Climate change* is an existential threat to our planet, and we must act now» [106]. Цей термін, який вже став частиною загальної політичної термінології, використовується для наголошення на необхідності глобальних дій щодо збереження довкілля та боротьби зі змінами клімату.

У своїх промовах Трамп часто вдавався до терміну «*national security*». Наприклад, під час свого виступу на тему імміграції він заявив: «Our *national security* is our top priority, and we will take all necessary measures to protect it» [97]. Використання терміну «*national security*» акцентує увагу на важливості

захисту країни від зовнішніх загроз і підкреслює його жорстку позицію щодо забезпечення безпеки громадян.

Камала Гарріс у своїх виступах також використовувала термін «*social justice*». Наприклад, під час одного з виступів, присвячених питанням рівності, вона сказала: «We must continue to fight for *social justice* and ensure that everyone has the same opportunities, regardless of their background» [110]. Термін «*social justice*» відображає її прихильність до принципів справедливості та рівності в суспільстві, що є ключовою складовою її політичної програми.

2.3.3. Економічна термінологія у текстах політичних промов

Економічна термінологія є невід'ємною частиною політичного дискурсу, особливо в умовах, коли обговорюються питання національної економіки, бюджету, податків і фінансових реформ. Використання таких термінів дозволяє політикам чітко формулювати свої економічні стратегії та підкреслювати важливість економічних рішень для країни. Нижче наведемо приклади застосування економічної термінології у промовах Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс.

Під час своєї промови щодо економічного відновлення після пандемії COVID-19, Джо Байден використовує термін «*economic recovery*»: «Our focus is on driving economic recovery that benefits every American, not just those at the top» [105]. Цей термін підкреслює зусилля адміністрації Байдена щодо відновлення економіки країни та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.

Термін «*economic recovery*» є ключовим у контексті обговорення економічних наслідків пандемії. Він підкреслює прагнення Байдена до відновлення економіки та акцентує увагу на соціальній справедливості, що є важливим елементом його економічної політики.

У своїх промовах, особливо під час виборчих кампаній, Дональд Трамп часто використовував економічну термінологію для підкреслення своїх досягнень на посту президента. Наприклад, у промові про податкову реформу він використовує термін «*tax cuts*»: «Our tax cuts have fueled the strongest economic growth in decades» [97]. Цей термін наголошує на значущості податкової політики Трампа у стимулюванні економіки.

Використання терміну «*tax cuts*» підкреслює економічну стратегію Трампа, спрямовану на зниження податків і стимулювання бізнес-активності. Це також допомагає створити позитивний образ його політики в очах виборців, які підтримують економічний розвиток через зменшення податкового навантаження.

Камала Гарріс у своїх промовах часто звертається до теми економічної рівності та справедливості. Під час однієї зі своїх промов вона використовує термін «*income inequality*»: «We must address the systemic *income inequality* that has left too many Americans behind» [115]. Цей термін акцентує увагу на соціальних та економічних проблемах, пов'язаних з нерівністю доходів у суспільстві.

Термін «*income inequality*» використовується для підкреслення необхідності проведення економічних реформ, спрямованих на зменшення розриву між багатими і бідними. У політичному дискурсі Гарріс цей термін слугує інструментом для мобілізації підтримки з боку виборців, які прагнуть соціальної справедливості.

У промові, присвяченій бюджетним питанням, Джо Байден використовує термін «*fiscal responsibility*»: «Our administration is committed to *fiscal responsibility* while ensuring that we invest in our future» [106]. Цей термін підкреслює важливість раціонального використання бюджетних коштів при реалізації довгострокових проектів.

Термін «*fiscal responsibility*» допомагає Байдену представити свою адміністрацію як відповідальну за державні фінанси, що важливо для

створення позитивного іміджу серед виборців, які очікують ефективного управління бюджетом країни.

Економічна термінологія у політичних промовах є важливим інструментом для підкреслення економічної політики та стратегічних напрямків розвитку. Використання таких термінів дозволяє політикам чітко формулювати свої позиції та досягнення, а також мобілізувати підтримку з боку виборців, зацікавлених в економічних питаннях.

Висновки до розділу 2

Лінгво-стилістичний аналіз політичних промов Дж. Байдена, Д. Трампа та К. Гарріс демонструє різноманітність мовних прийомів, які вони використовують для впливу на аудиторію. Одним із таких прийомів є гіпербола, яка слугує засобом підсилення емоційного впливу на слухачів. Наприклад, Дональд Трамп у своїх промовах часто вдається до значних перебільшень, таких як «Our economy is the best it's ever been», що підкреслює успіхи його політики та створює впевненість у власному лідерстві. Джо Байден, своєю чергою, використовує гіперболи для акцентування проблем, з якими стикається країна, як-от у вислові «The soul of America is at stake», що підкреслює значущість виборів. Камала Гарріс також не уникає гіперболічних висловів, коли каже: «This is a fight for the future of our nation», зосереджуючи увагу на важливості поточних подій. Гіперболи у виступах цих політиків слугують для залучення емоційної реакції аудиторії та підсилення впливу їхніх слів.

Фразеологізми у політичних промовах цих лідерів є важливим засобом вираження ідеологічних позицій та створення зв'язку з виборцями. Джо Байден часто використовує фразеологізм «stand together» у своїх промовах, підкреслюючи важливість єдності нації перед обличчям труднощів. Дональд Трамп, своєю чергою, вживає вираз «drain the swamp», що відображає його обіцянку очистити політичну систему від корупції та непрофесіоналізму.

Камала Гарріс також активно використовує фразеологізми, зокрема «have your back», що підкреслює її підтримку важливих соціальних груп та боротьбу за їхні права. Використання фразеологізмів у промовах політиків допомагає їм формувати образ близькості до виборців та підсилює ідеологічні позиції, які вони представляють.

Метафори та евфемізми також відіграють важливу роль у політичних промовах цих лідерів. Джо Байден використовує метафору «building back better» для опису своїх планів з відновлення країни після криз, що створює образ конструктивного та прогресивного лідера. Дональд Трамп, у свою чергу, часто вживає метафору «war on the establishment», що підкреслює його конфронтаційний стиль та боротьбу проти політичної еліти. Камала Гарріс використовує метафору «fight for the soul of our nation», яка зосереджує увагу на боротьбі за основні цінності та моральні принципи країни. Використання метафор та евфемізмів дозволяє політикам створювати яскраві образи, що залишаються у пам'яті аудиторії та формують емоційний зв'язок із виборцями.

У політичних промовах Байдена, Трампа та Гарріс також важливу роль відіграють епітети. Дональд Трамп часто використовує емоційно-оціночні епітети для дискредитації опонентів, як-от «crooked Hillary» або «sleepy Joe», що спрямовані на створення негативного образу суперників. Джо Байден, навпаки, використовує позитивні епітети, такі як «brave healthcare workers» або «strong middle class», щоб підкреслити свою підтримку певних соціальних груп та висловити вдячність. Камала Гарріс у своїх промовах часто вживає барвисті епітети, як-от «resilient communities», щоб підкреслити стійкість та силу американців у складні часи. Використання епітетів дозволяє політикам створювати яскраві образи та формувати емоційний настрій аудиторії.

Синтаксичні прийоми, такі як анафоричні та епіфоричні повтори, також широко використовуються у промовах цих лідерів для підсилення риторичного впливу. Джо Байден часто використовує анафори, наприклад, у

своїй промові «We will rebuild, we will recover, and we will emerge stronger», щоб підкреслити позитивну динаміку та вселити надію на майбутнє. Дональд Трамп, своєю чергою, застосовує епіфоричні повтори, як-от «Make America great again, make America safe again», щоб закріпити свої основні меседжі у свідомості виборців. Камала Гарріс також використовує повтори для наголошення на важливих аспектах своєї платформи, як-от «We are strong, we are resilient, we are ready». Такі стилістичні прийоми допомагають політикам структурувати свої промови, робити їх більш переконливими та запам'ятовуваними.

Політична термінологія є невід'ємною частиною політичних промов цих лідерів, що підсилює їхній офіційний характер та додає ваги їхнім словам. Байден часто вживає терміни на позначення посад, наприклад «Commander-in-Chief», підкреслюючи свою роль як лідера нації. Дональд Трамп використовує термін «Executive Order», щоб підкреслити свої дії на посаді президента. Камала Гарріс також використовує політичні терміни, такі як «Senate Majority», для позначення важливості партійної підтримки у реалізації своєї програми. Вживання військової та економічної термінології у промовах також дозволяє політикам акцентувати увагу на ключових питаннях, що стосуються безпеки та економічного розвитку країни.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження нами були сформовані наступні важливі висновки:

1) Дискурс у сучасній науці розглядається як складне комунікативне явище, що включає мовні, соціокультурні, політичні та психологічні аспекти. Вітчизняні дослідники, такі як В. Лук'янець, трактують дискурс як динамічний процес, що формується і впливає на соціальне середовище, відрізняючи його від статичного тексту. Зарубіжні науковці, наприклад, Т. Ван Дейк, підкреслюють взаємодію між текстом і соціальним контекстом, вважаючи дискурс інтерактивною подією, яка включає не лише текст, а й наміри та взаємний вплив комунікантів. Таким чином, дискурс – це не просто текст, а процес його життя в контексті соціальної взаємодії.

2) Політичний дискурс визначається як мовленнєві утворення, пов'язані з політичною сферою, які реалізуються вербальними та невербальними засобами й спрямовані на вплив на громадську свідомість. Він відрізняється від буденної мови своїм специфічним співвідношенням між словом і значенням, де звичні мовні одиниці можуть набувати нових, часто прихованих, інтерпретацій. Вивчення політичного дискурсу стало важливим завдяки його поширенню в засобах масової інформації, де він формує політичну культуру суспільства, а також через його здатність впливати на політичні установки і дії громадян.

3) Політичний дискурс є багатогранним явищем, яке включає в себе різноманітні жанри, що відображають різні аспекти політичної комунікації. Ці жанри можуть варіюватися від програмних документів і публічних виступів до політичних мемуарів і передвиборчих кампаній, кожен з яких має свою унікальну структуру та призначення. Жанри політичного дискурсу часто перетинаються з іншими видами дискурсу, такими як художній чи

науковий, створюючи своєрідні гібриди, що відображають складність політичної реальності.

Стилістичні характеристики політичного дискурсу також різноманітні й залежать від жанру, в якому він реалізується. Політичний дискурс часто використовує різні мовні засоби, такі як риторичні прийоми, метафори, кліше, а також елементи офіційно-ділового та мас-медійного стилю. Ця багат шаровість дозволяє політичному дискурсу виконувати свої завдання, впливаючи на різні аудиторії та забезпечуючи досягнення політичних цілей.

4) У ході дослідження політичних промов кандидатів на пост президента США Джо Байдена, Дональда Трампа та Камали Гарріс було проаналізовано використання різноманітних лексико-семантичних та синтактико-стилістичних прийомів, що дозволяють політикам впливати на свідомість аудиторії та формувати її політичні переконання. Кожен із цих лідерів застосовував свої стратегії для досягнення риторичних цілей, що відображено у стилістичних особливостях їхніх виступів.

Аналіз використання гіперболи показав, що Дональд Трамп активно застосовував цей прийом для посилення емоційного впливу на аудиторію. Його висловлювання, такі як «Our economy is the best it's ever been» і «We've accomplished more than any administration in the history of our country», відображають прагнення підкреслити власні досягнення та створити образ незаперечного лідера. Гіпербола у промовах Трампа допомагала йому формувати уявлення про масштабність та унікальність своєї політичної програми, водночас знецінюючи досягнення опонентів.

Джо Байден також використовував гіперболу, але його підхід відрізнявся більш поміркованим тоном. У промовах Байдена гіпербола часто слугувала для підкреслення значущості соціальних та економічних реформ. Наприклад, висловлювання «This is the most important election in our lifetime» підкреслювало серйозність політичного моменту та необхідність підтримки його курсу. Такий підхід дозволяв Байдену апелювати до відповідальності виборців та мотивувати їх до дій.

Фразеологізми також відігравали важливу роль у вираженні ідеологічних позицій політиків. Трамп часто використовував фразеологічні вислови на кшталт «He will pay a price», щоб загострити увагу на політичних суперечках і демонструвати свою жорсткість у відстоюванні національних інтересів. У свою чергу, Байден вживав такі вирази, як «We are bound together by ties», щоб підкреслити важливість єдності та співпраці, апелюючи до ідеї національної згуртованості. Гарріс, використовуючи фразеологізми, часто зверталася до ідей соціальної справедливості, наприклад, «We have had their back», наголошуючи на необхідності підтримки маргіналізованих груп.

Метафори та евфемізми у промовах кандидатів також слугували потужним інструментом для передачі складних політичних ідей. Байден часто вживав метафору «clear path of reforms», що відображала його прагнення до системних змін і акцентувала увагу на послідовності його політичної програми. Трамп, з іншого боку, використовував метафори для створення драматичних образів, наприклад, «the world is a place of fierce competition», що підкреслювало його бачення глобальної політики як арени постійної боротьби. Гарріс, звертаючись до метафор, таких як «thirst for justice», акцентувала увагу на необхідності соціальних реформ і підтримки прав людини.

Епітети у промовах Байдена, Трампа та Гарріс також виконували важливу функцію у формуванні образів та передачі емоційних відтінків. Байден активно використовував епітети, щоб підкреслити позитивні якості своїх ініціатив, наприклад, «bold action» або «strong leadership». Трамп, навпаки, часто вживав епітети для критики опонентів, наприклад, «fake news» або «corrupt system», створюючи негативний образ політичних супротивників. Гарріс, у свою чергу, використовувала епітети для підсилення меседжів соціальної справедливості, такі як «equal opportunity» та «inclusive society».

Синтактико-стилістичні засоби, такі як анафори та епіфори, також мали значний вплив на ритм і структурованість промов політиків. Байден часто

використовував анафори, щоб підкреслити ключові моменти своїх виступів, наприклад, повторення «We need to...» створювало відчуття терміновості та необхідності дій. Епіфори, хоч і менш поширені, також зустрічалися в його промовах для акцентування завершальних думок. Трамп використовував анафори для наголошення на своїх політичних тезах, наприклад, «We will win, we will succeed», що підсилювало оптимістичний настрій виступів. Гарріс також вдавалася до анафор для створення емоційного ефекту та посилення впливу своїх слів, особливо у контексті соціальної справедливості.

Термінологічна насиченість промов політиків відображала їхні пріоритети та сфери впливу. Використання військової термінології, такої як «defense strategy» та «national security», у промовах Байдена підкреслювало його акцент на безпеці та міжнародних відносинах. Трамп активно використовував економічну термінологію, наприклад, «trade deals» та «economic growth», щоб акцентувати увагу на своїх економічних досягненнях і планах. Гарріс зверталася до термінології соціальної політики, зокрема таких виразів, як «criminal justice reform» та «healthcare system», демонструючи свою прихильність до соціальних реформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк О., Вусик Г. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 213-217.
2. Баранов Р. Т. Лінгвостилістичні характеристики англомовного політичного дискурсу. *Редакційна колегія*. 2013. С. 67-72.
3. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи. Львів : ПАІС, 2005. 264 с.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: навчальний посібник. Київ: Академія, 2004. 343 с.
5. Белова А.Д. Поняття «стиль», «жанр», «дискурс», «текст» у сучасній лінгвістиці. *Іноземна філологія*. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2002. Вип. 32. С. 11–14.
6. Бик І. С. Наукові підходи до визначення поняття політичний дискурс (Львівський національний університет імені Івана Франка). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2013. № 24. С. 120-127.
7. Білоус Н. В. Політичний дискурс та його дослідження у зарубіжному мовознавстві. *International journal of philology*. 2021. Vol. 12 (2). С. 108-111.
8. Білюк І. Л. Синтактико-стилістичні засоби у політичному інтерв'ю (на матеріалі сучасної американської преси). URL: <http://eprints.zu.edu.ua/7167/1/12bilssz.pdf>. (дата звернення: 24.08.2024).
9. Борбенчук І. М., Данилюк А. С. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Б. Джонсона та їх відтворення українською мовою. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. № 29 (1). С. 216-221.
10. Бубен К. В. Лексико-граматичні засоби політично коректного мовлення для вираження незгоди. *Сучасні філологічні дослідження та*

навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник студентських наукових робіт (XV). 2022. С. 30-32.

11. Бутова І. С. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник Львівського ун-у. Серія: Іноземні мови*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2009. Вип. 16. С. 232–238.

12. Ващук Т. М. *Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. Вип. 33. С. 182-185.

13. Вільчинська І. Ю. Політичний дискурс: основні напрями дослідження. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 3. С. 198-201.

14. Волкотруб Г. Й. *Практична стилістика української мови* : навч. посіб. Тернопіль, 2004. 216 с

15. Вольфовська О. О. Просодичні характеристики вітальних промов сучасних політичних діячів Німеччини. *Таврійські філологічні наукові читання* : матеріали наук.-практ. конф. Київ : Гельветика, 2022. С. 76-79.

16. Вусик Г. М., Антонюк О. В. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. Вип. 12 (2). С. 213–217.

17. Галаур С. Художній політичний дискурсі його регулятивний вплив. *Лінгвістичні студії*. 2020. Вип. 40 (2). С. 41-48.

18. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. *Теорія літератури* : підр. Для студ. філол. спец. вищ. закладів освіти. Київ: Либідь. 2001. 480 с.

19. Гончарова О. М. Політичний дискурс риторики: історико-культурологічні виміри. *Культура і сучасність*. 2013. № 1. С. 65-72.

20. Грабовецька О. С. Епітетна конструкція у художньому перекладі (на матеріалі української та англійської мов): автореф. дис. ... Канд. Філол. Наук: спец. 10.02.16. “Перекладознавство”. Київ, 2003. 22 с.

21. Гурський І. Ю. Типологія політичних промов. *Наука. освіта. молодь* : матеріали Дванадцятій Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. Ч. 1. С. 79-82.
22. Денисова С.П. Дискурс у сучасних комунікаційних системах. Київ, 2004. 344с.
23. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2001. 19 с.
24. Долгіх В. П. Політичний дискурс: походження та зміст поняття. *Грані*. 2002. № 6. С. 121-125.
25. Євланова О. О. Жанрова стратифікація президентського політичного дискурсу. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2022. URL: http://philologyjournal.lviv.ua/archives/12_2022/9.pdf (дата звернення: 24.08.2024).
26. Єфімов Л. П., Ясинецька О. А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз / учбово-метод. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
27. Жулавська О. О., Кузьменко О. А. Метафора у політичному дискурсі. 2012. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/14057816.pdf> (дата звернення: 24.08.2024).
28. Зайцева М. О. Юридичний та політичний дискурси з точки зору персуазивності. *Лінгвістичні дослідження*. 2013. Вип. 35. С. 149-154.
29. Кайсіна Д. М. Стратегії мовленнєвого впливу в англійській мові. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер.: Філологічні науки (мовознавство)*. 2016. Вип.5. С.131-135

30. Карабута О. Сучасна суспільно-політична лексика: семантико-структурний аспект. *Науковий вісник ХДУ. Серія: Лінгвістика* : зб. наук. пр. Херсон. 2013. Вип. 19. С. 54–55
31. Кльось С. Семантичні особливості функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі (на основі промов діячів англійською мовою). *Молодь і ринок*. 2012. № 1. С. 106–110.
32. Ключев Є. В. Риторичні фігури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2006. 211 с.
33. Князьська Ю. О. Від норми до неожаргонізмів: лексичний склад сучасного політичного дискурсу. *Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції*. 2021. С. 86-91.
34. Коваль І. О. Президентський дискурс: сутність, структура, функції, цілі. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 3 (24). С. 158–163.
35. Козуб Л. С. Мовні засоби впливу у сучасному англійському політичному дискурсі : науковий збірник / гол. ред. Р.Гром'як; відп. ред. Ю. Завадський ; редкол.: О. Куца, М. Лабашук, Н. Поплавська та ін. Тернопіль : ТНПУ, 2011. Вип. 32. С. 50-53.
36. Кондратенко Н. В. Політичний дискурс, його специфіка функціонування, типологія і сутність. Київ, 2012. С. 43–106.
37. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: Текстуалізація реальності : монографія. Одеса : Чорномор'я, 2007. 155 с.
38. Косьянова О. Г. Мова політики та політичний дискурс як взаємозалежні категорії. *Англістика та американістика*. 2013. Вип. 10. С. 20-23.
39. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.

40. Кримінська Я. І. Лінгвостилістичні особливості англомовного політичного дискурсу та відтворення їх при перекладі. *Гуманітарні науки*. Том 1. Вип. 5. 2018. С. 41-45.
41. Кузнєцова Г. В. Політичний дискурс у східноєвропейському мовознавстві: аспект адресата. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2021. Вип. 1. С. 68-78.
42. Литовченко А. Д. Структурно-діяльнісна концепція дискурсу : автореф. дис... канд. соціол. наук : 22.00.01. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків., 2005. 19 с.
43. Лобода Ю. А. Відтворення експресивних засобів політичних промов українською мовою (на матеріалі публічних виступів політиків Великої Британії та США) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.16. Київ : вид. нац. ун-т. ім. Т. Шевченка, 2011. 19 с.
44. Лосєва І. В. Мовностилістичні особливості політичної полеміки кандидатів у президенти США (на матеріалі інтернет-дискурсу): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Запоріжжя, 2016. 261 с.
45. Лотоцька К. Я. Стилістика англійської мови : навч. посіб. Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 254 с.
46. Лук'янець В. С. Сучасний науковий дискурс: Оновлення методологічної культури. Київ, 2000. 304 с.
47. Лукіна Л. В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політикус*. 2021. Вип. 2. С. 75-80.
48. Максимчук О. Л. Політичний дискурс : особливості та функції. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. *Мова і культура*. 2010. С. 75. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/6987>. (дата звернення: 26.08.2024).
49. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.

50. Масель Ю. С. Загальна характеристика стратегій та тактик маніпулювання в англomовній політичній рекламі. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2012. С. 514-519.
51. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М.. Стилiстика української мови. Словник стилістичних термінів / ред. Л. І. Мацько. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
52. Михальська. А. К. Визначення політичний дискурс. Одеса: Чорномор'я, 2012. 145 с.
53. Набока О. М. Політичний дискурс Джо Байдена та Бориса Джонсона крізь призму лінгвопоетики. *Львівський філологічний часопис*. 2022. № 11. С.146-153.
54. Навроцька І. Політичний дискурс промов Дональда Трампа та Хіллари Клінтон: порівняльний аспект. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. 2017. Вип. 34. С. 128-132.
55. Нагорна Л. Б. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. Київ: Світогляд, 2015. 316 с.
56. Нарійчук М. Ф. Англomовний політичний дискурс і міжкультурна комунікація: лінгводидактичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Філологічна*. 2013. Вип. 33. С. 109-111.
57. Новак В. Роль метафори в англomовному політичному дискурсі. *Студентські наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 5. С. 122–125. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/1205/>.
58. Новак В. Роль метафори в англomовному політичному дискурсі. *Студентські наукові записки. Серія «Філологічна» Цифровий архів Острозької академії*. Вип. 5. С. 122–125.

59. Овсієнко Л., Обіденко А. Конфліктогенна стратегія дискредитації та тактики її реалізації в сучасному політичному дискурсі. *Linguistic Bulletin*. 2020. № 28. С. 35-45.
60. Онопрієнко Т. Епітет як первісний троп і системоутворюючий центр тропіки. *Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. Вип. 8. 2021. С. 145-147.
61. П'єцух О. Категорія інтертекстуальності в політичному дискурсі британських парламентських дебатів. *Актуальні питання іноземної філології*. 2017. № 6. С. 123-128.
62. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. Житомир. 2010. № 39. С. 218 – 221. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2446/1/218-221.pdf>. (дата звернення: 24.08.2024).
63. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. Львів : ПАІС, 2007. 168 с
64. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. № 6. С. 66–69.
65. Петренко В. В. Політична мовлення або явище політичного дискурсу? *Політичний менеджмент*. 2010. С. 45–76.
66. Петренко В. Особливості визначення політичної мови. *Політичний менеджмент*. 2007. № 2. С. 16 – 24.
67. Петренко І. І. Політичний дискурс: зміст, особливості, функції. *Київ. нац. університету ім. Т. Шевченка. Серія Філософія. Політологія*. Видавничо-поліграфічний центр Київський університет. 2010. С. 54-57.
68. Поворознюк Р. В. Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ., 2004. 20 с.

69. Помірко Р. С. Мовні дихотомії у політичному дискурсі США та України. *Вісник Львівського університету. Серія іноземні мови.* ЛНУ імені Івана Франка, 2012. Вип.19. С. 219–224.
70. Ригус В. В. Політичний дискурс як особливий вид дискурсу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна.* 2015. Вип. 55. С. 216-218.
71. Садохіна-Жук С., Ревенко В. Лексико-стилістичні особливості англomовних політичних промов. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2023. Вип. 65. Т. 3. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/65_2023/part_3/22.pdf (дата звернення: 25.08.2024).
72. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. Київ, 2002. 392 с
73. Серажим К. С. Засоби впливу агресії в політичному медійному дискурсі України. *Scienti ic Journal “Science Rise”.* 2015. №1/1(6). С. 61–64.
74. Сумкіна А. Лінгвальні особливості політичного дискурсу (на матеріалі промов Діани Спенсер та Кейт Міддлтон. 2021. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/download/12946/11931> (дата звернення: 26.08.2024).
75. Хацер Г. О, Жаворонкова В. В. Особливості англomовних політичних промов та їх перекладу українською мовою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* Том 33 (72). Ч. 1 2022. 204 с.
76. Хачатурян Г. Х. Політичний дискурс, його ознаки та функції. *Проблеми семантики слова, речення та тексту.* 2011. Вип. 26. С. 378-384.
77. Худолій А. О. Політичний дискурс як об’єкт лінгвістичного аналізу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна.* 2014. Вип. 42. С. 174-177.

78. Худолій А. О. Політичні стереотипи у геостратегії США : монографія. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2009. 148 с.
79. Чепіль О. Я. Особливості реалізації комунікативних стратегій у політичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Філологічна*. 2015. Вип. 52. С. 274-276.
80. Чорна О. О. Особливості функціонування метафори в політичному дискурсі сучасної публіцистики (на матеріалі української та чеської періодики). *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2013. Вип. 9. С. 637-643.
81. Шевчук Д. М. Політичний дискурс: проблема реалізації політики поміж текстом і контекстом. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Культура і соціальні комунікації*. 2010. Вип. 2. С. 151-159.
82. Шевчук Н. В. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник ДАКККіМ. Політологія*. Вип. 1. 2013. С. 263–269.
83. Шерстюк Н. В. Дискурс: від становлення поняття до соціальноконструкціоністських теорій дискурс-аналізу. *Наукові праці НПП кафедри української мови та культури*. 2012.: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/13302>
84. Шкворченко Н. М. Токсичний політичний дискурс у США й Україні: когнітивно-дискурсивні контрасти. *Записки з романо-германської філології*. 2021. Вип. 1. С. 127-134.
85. Шпак О. В. Британський політичний дискурс з позиції еколінгвістики. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 26 (2) С. 124-128.

86. Щедрова Г. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник. І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.; за наук. ред. Хоми Н. М. Львів: «Новий Світ-2000», 2015. 396 с.
87. Юмрукуз А. А. Тактики ініціації говоріння в англійськомовному дискурсі президентських теледебатів. *Актуальні питання філологічних наук: Наукові дискусії: праці Міжнародної конференції. (Одеса, 21–22 вересня 2018 р.)*. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень». С. 80–83.
88. Янков А. В. Соціально-політичні неологізми та okazіоналізми в американському варіанті англійської мови: структура-семантика-функціонування: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 . Нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2004. 20 с.
89. Янкович М. В. Поняття дискурсу в гуманітарних науках та визначення терміна «дискурс» у лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія* : зб. наук. пр. Міжнар. гуманітар. ун-т. Одеса, 2015. Вип. 15(1). С. 123-126.
90. Black M. More about metaphor. *Metaphor and thought*. Cambridge. 1979. P. 19–45.
91. Borgstrom B. Power Structure and Political Speech. Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. 1982. Vol. 17. No. 2. P. 313- 327.
92. Dijk V. Discourse and manipulation. *Discourse & Society*. 2006. Vol. 3, No. 17. P. 359-383.
93. Dijk V. Teun A. Discourse, power and access. *Texts and practices*. Routledge. 2013. P. 93-113.
94. Jørgensen M., Phillips L. Discourse Analysis as Theory and Method. URL:
https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/697206/mod_resource/content/1/Discourse%20analysis%20as%20Theory%20and%20Method.pdf (last access: 24.08.2024).

95. Kelly G. J. Discourse in Science Learning. In: Gunstone, R. (eds) Encyclopedia of Science Education. Springer, Dordrecht. 2015. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-007-2150-0_107

96. Skubis I. Scientext and Scientific Discourse Analysis. Episteme. 2014. P. 157-168.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

97. AMERICA FIRST: President Trump FULL United Nations General Assembly Speech – 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=eICiLRykTFg> (last access: 19.08.2024).
98. Donald Trump's entire 2019 State of the Union address | Full speech on CNN. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=w4FyVGtMa4s&t=3281s> (last access: 19.08.2024).
99. Donald Trump's speech to Cincinnati | August 1, 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XluDR1GWk0g> (last access: 18.08.2024).
100. Full Debate: Biden and Trump in the First 2024 Presidential Debate | WSJ. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qqG96G8YdcE> (last access: 19.08.2024).
101. FULL SPEECH: Donald Trump addresses National Guard in Detroit | LiveNOW from FOX. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AsUc5zFrHHA> (last access: 18.08.2024).
102. FULL SPEECH: RFK Jr. joins Donald Trump at rally. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=psDn0J0dTU0> (last access: 18.08.2024).
103. Harris delivers economic speech in North Carolina. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VUTbxgRo1DA> (last access: 11.08.2024).

104. I gave my best to you: Biden gives hopeful DNC speech as he passes torch to Harris. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nsAGx93PSeE> (last access: 16.08.2024).
105. Joe Biden's full speech at the Democratic National Convention. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oR4OoCTPrEk> (last access: 15.08.2024).
106. President Biden Addresses the Nation. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FXST4dGREGY> (last access: 15.08.2024).
107. President Biden Drops By the White House Creator Economy Conference URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NG4ZTkndmqg> (last access: 15.08.2024).
108. President Joe Biden gives address after dropping out of 2024 election URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Z96N57eV1EA> (last access: 15.08.2024).
109. Vice President Harris Delivers Remarks as Part of her “Fight for Reproductive Freedoms” Tour. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IqFqOyV1yiM&list=PLRJNAhZxtqH8oo80heF44maLwmMsyN8Ev&index=41> (last access: 12.08.2024).
110. Vice President Harris Delivers Remarks at Sigma Gamma Rho Sorority Inc.’s 60th Biennial Boule. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_VNi5Pe7zZM (last access: 13.08.2024).
111. Vice President Harris Delivers Remarks at the Munich Security Conference. URL: https://www.youtube.com/watch?v=BJ1vWYrbO_s&list=PLRJNAhZxtqH8oo80heF44maLwmMsyN8Ev&index=39 (last access: 12.08.2024).
112. Vice President Harris Delivers the Keynote Address at the U.S. Air Force Academy Graduation Ceremony. URL: https://www.youtube.com/watch?v=pVY-E_HMvCA (last access: 11.08.2024).

113. Vice President Harris Participates in a Roundtable Discussion on Gun Violence Prevention. URL: https://www.youtube.com/watch?v=cj6ou4cD-_E&list=PLRJNAhZxtqH8oo80heF44maLwmMsyN8Ev&index=47 (last access: 12.08.2024).
114. Vice President Kamala Harris delivers first rally speech in Wisconsin. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ngBJS5W7—o> (last access: 12.08.2024).
115. Watch Vice President Kamala Harris' full acceptance speech at the Democratic National Convention. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=eZRRXs9Ogpk> (last access: 11.08.2024).